

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Északos pott sor egyzet 20 fill.
Minden következőnél 16 fillés.

Egy sor pott sor 46 fillés.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, december 16.

Mai számunk főbb közleményei:

- Kultúra a Házban.
- A „Városi kávéház” megnyitása.
- Sürgős a költségvetés.
- Eltűnt részvények a Hazai Banknál.
- Pénzhamisítással vádolt aradi építő-vállalkozó.
- A Bauer család szerepe a bankcsalásban.
- Gyűjtés Janku Avram szobrára.
- Merénylet a német császár ellen.
- Tízezer koronás ékszerlopás.
- A főherceg regénye.
- Díószeghy László tárlata.
- Tarkaságok.

Arad éjszakái.

Arad, december 15.

Sajnos, a bűnök alkalmát, a biztonság hiányát csak a nagy szenzációk, a riktó esetek világításánál vesszük észre. Amikor például kétszáznyolcvanezer korona értékű hamis váltót sikerül leszámítoztatni, akkor keresik a módokat, amelyekkel a jövőben a hamisítások ellen elsáncolhatják a pénzbirtokot. Amikor ellenben kis boltosokat, egyszerű iparosokat ér a kár, betörés formájában, akkor nem okoz közgondot az, hogy a betörők munkája ellen oltalmat nyújtásnak az áldozatoknak. Pedig az a kis kár, amely az ilyen betörésekkel jár, a kifosztottakat talán érzékenyebben érinti, mint a Pestü Magyar Kereskedelmi Bankot a Ryhliczky trükkje.

Aradon egy éjszaka öt betörést követtek el. Nem is a város szétszórt

pontjain, hanem egy, aránylag kis területen. A nyomozás nézőpontjából ez annyit jelent, hogy az éjjeli látogatásokat valószínűleg egy társaság végezte. A közbiztonság tekintetében azonban arra vall, hogy az a vidék, a mint a városnak egyéb, nem is olyan nagyon külső területei, meglehetősen védtelenek, ha az öt hely közül egyetlen egynél se ütköztek össze a rendőrök figyelmével.

Nem a rendőrség mulasztása ez. Aradnak, ismerjük el, jó, szolgálatkész és kötelességtudó rendőrsége van, a mely például a nyomozás dolgában legutóbb s a közelmúltban, a maga szegényes apparátusa és fogyatékos eszközei mellett is olyan szép, frappáns eredményeket ért el, a melyek érdemét elvonni nem lehet tőlük. De ennek a rendőrségnek mégis van egy hibája: az, hogy kevés. Kettős hátránya van ennek a kis, elégtelen létszámnak. Az egyik az, hogy nem jut a város elég pontjára őrszem és őrszolgálat; a másik pedig, hogy a kis létszám miatt a meglevőknek fokozott, kettős szolgálatot kell végezni, a mely elcsigázza őket, s kevésbé értékesé teszi a munkájukat.

Tudjuk: ha több is lesz a rendőr, akkor se jut minden ház mellé egy, s ennek következtén a jövőben is megmarad a betörések és lopások alkalmá. De akkor mégis kisebb lesz a lehetősége annak, hogy egy-két ut-

cában olyan nyugodtan, olyan szabadon dolgozhassanak a betörők, hogy öt eset közül egyetlen egyben se zavarta meg őket a rendőrség. Az a kár, a melyet ebben az öt esetben okoztak, talán kicsi; de sokkal nagyobb az aggodalom, a rémület, amelyet a betörők által megtisztelt utcák lakói ily körülmények között éreznek, s érezni fognak mindaddig, amíg a város azzal nem nyugtatja meg őket, hogy több rendőrt nem ad.

A város egyik programpontjához: a külvárosok támogatásához hozzátartozik a rendőrség szaporítása, amelyet elég régen vagyunk bátrak sürgetni. A mióta felszínen tartjuk, többnyire a pénzkérdéssel szokták azt elhárítani, pedig a mennyi fölöslegesen azóta a város megszavazott és kiadott, abból bőven kitelt volna a hiányzó rendőrök fizetése. A külvárosoknak föltétlenül szükségük van erre, mert elegendő-e, ha a csatornázás dolgában a városi nivóra emelkedtek, ha a tolvajok és betörők szabad járására nézve egészen falusi állapotok között élnek?

A város nem sokáig halogathatja ennek a kötelességnek teljesítését. Es ha ennek eleget tesz, akkor belé kell vágnia egy másik, szintén nagyon került ujtásba: a rendőrség decentralizációjába. Aradnak, különösen az újabb építkezések, parcellázások és háztelpek révén, az utóbbi időben annyira megnövekedett a területe,

Mindhalálíg asszony.

Írta: Herczeg Ferenc.

Két év előtt a pohárszékes, nagy ebédőben ünnepeltük Olga napját. Emlékszem: ebéd után a szép asszonynyal ketten ülve maradtunk, 6 cigarettát tömött, én a kész cigarettákat a skatulyába rakosgattam.

Férje kissé be volt csipve és a kis Traján Emmával az erkélyen könyökölt. Alkalmasint léhaságokat fecsegett; a kövér kis leány legálabb egyre másra kacagott.

A többiek a szalonban kávéztak, valaki a zongorához ült s egy könnyűvérű keringőt játszott. A háziasszony verőfényes mosollyal hallgatta, halkán ringatta csinos fejét a dal üteme szerint, közbe meg lopva tekintet férjére. És nem ütött a kezemre, ha munkáközben véletlenül meg-megérintettem finom ujjait...

Ma a templomba üljük a szép asszony nevenapját. A színes gótblakokon át sápadtan villogó fényárvok verődtek az oltárfülke hüvös homályába, a nagy, tres köcsarnokot olykor valami csöndes és mégis harsogó morgás járta át, a boltívek alatt szunnyadó visszhang álomittasan felelget a miséző pap éneklő kérdéseire.

Akik eljöttek, szok elférnek néhány padban. Elül gyászoló öreg asszonyok, feketekabátos rokonok bóbiskolnak, köztük a férj egészséges, piros nyakát látom; hátrább az elhunyt barátnő ülnek, meg a férj néhány barátja.

Most becsapódik hátul az ajtó, a követet megkondul apró cipőcsarkak alatt, aztán egy alacsony női alak bókol az oltár előtt. Kissé megszeppen a zajtól, amelyet okoz, gyorsan körültekint, egy pillanat alatt eltanulja a komor, szórakozott kifejezést, amelyet a többiek arcán lát, aztán besiklik a padba. Egész mise alatt már csak a fehér nyakát látom Tarján Emmának.

En meg itt állok másodmagammal, egy kék selyemzászló alatt és azon veszem észre magamat, hogy kezem ösztönszerűen csuszik hol az óram, hol a szivaros tárcám után, szomszédom pedig, az öreg doktor, unatkozva dől egyik lábáról a másikra. Ej, ha a boldogult láthatná, minő udvariatlan közönnyel hallgatjuk végig az ő gyászmiséjét, ugyancsak zokon venne!

Kissé elresteltem magamat. El akarom képzelni a szép martírt, amint ziháló, beteg mellel támolyog Golgotája felé, — de nem tudom. Egy kékszalagos, fehér csipkepongyola, egy örökké mozgó piros legyező, szőke sűrű fürtök az alacsony homlok fölött, — ennyi az egész, ami megmaradt emlékezetemben. Aztán néhány csipős éle, amit mosolygó szájjal mondott a Tarján-leányokra és egy keringő, az utolsó, amelyet velem táncolt...

Délutánonkint kimentem mindig a nyaralóba, beteglátogatóba. Néha összetalálkoztam utközben az öreg doktorral.

- Nos, haznál a kreozot?
- Szédelés, — mormogta ilyenkor. — Az

egész tudományunk (ezt a szót osodálatos ke-serűséggel tudta hangsúlyozni), az egész tudományunk nem egyéb szédelgésnél... Az ember ott áll és látja, a szíve vérzik és nem tud segíteni...

Aztán lehajolt fövel baktatott tovább.

A beteg pedig ott ült hintaszékén, a terráson, mellette a könyvek és divatlapok egész halmaza. Ha meglátott, réám nevetett és felém nyujtotta a kezét.

— Hogy van, Sándor?

— Köszönöm, jól. Hát ön?

— Egészséges vagyok, hanem lusta vagyok öltözködni. Már egy hónap óta nem volt rajtam fűző, — de ahhoz maga nem ért. Iszonyu lehetek ebben a ruhában, mi?

A haja gondosan föl volt süttve, kezét, a melyre sokat tartott, özbörkeztü fődte, azt hiszem, kevés rizsport is vett az arcára.

Tudtam, hogy nem szabad sokat beszélnie, azért lehetőleg én tartottam szóval. Föltaláltam neki a pletykákat, udvaroltam neki. Ha bókot mondtam, a szemét hunyorgatta, ha rosszat mondtam a Tarján leányokra, boldog volt.

Egyszer azt mondta nekem:

— A télen megint bálozni fogok... Majd együtt táncoljuk a négyeseket, minden bálon a másodikat... A souper csárdásokat is magával szeretném táncolni...

Kezet fogtunk, hogy ugy lesz. Ő ajkába harapott, én meg titokban elmosolyodtam. Keresztülláttam rajta: biztosra vette, hogy nem fog többé bálozni a világon, különben nem fog

hogyan annak biztonsági szolgálatát csak a városházáról, és csak a városházán intézni nem lehet. A Kossuth-utcai, meg a Választó-utcai esetekben is, ha a kifosztottak az éjszakában a városházához akartak volna segítségért fordulni, ugyan várhattak volna. Nem tudjuk, milyen kényelmi, vagy anyagi okok állják az útját ennek a reformnak; de a legújabb tapasztalatok után ezeknek az okoknak háttérbe kell szorulniuk, annyival is inkább, mert a rendőrlétszám szaporítása módját erre a decentralizációra, az egyes városrészekben létesítendő rendőri kirendeltségek megvalósítására. Siessünk ezekkel, nehogy a betörő uraknak tovább legyen módjukban a mi éjszakai közbiztonságunkat kompromittálni.

Kultura a Házban.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 15.

A Ház ma belefogott a kultusz-tárca költségvetésének tárgyalásába, de a vita csendesen indult a két nap alatt alighanem a végére ér. A mai ülésen

Návay elnök nyitotta meg az ülést fél 11 órakor. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatta az Ügyvédjelöltek Egyesületének több igazságügyi javaslat módosítása tárgyában és Somogy megye Gazdasági Egyesületének több helyi vonatkozású kérvényét.

Napirend szerint következett

(a kultusz-tárca tárgyalása.)

Kammerer Ernő előadó ismerteti a javaslatot és összehasonlítást tesz az elmúlt évtizedek és az idei költségvetés között, melyből kitűnik, hogy 45 év alatt hatványosan emelkedett a kultusz-tárca költségvetése. Az új egyetemek felállításáról szólva dicséri a kultuszminisztert, akinek volt bátorsága a „helykérdés darázs-fészkébe” nyulni. Bajteltette, hogy a kultusz-kormány legközelebb 500 új népiskolát állít fel, ezenkívül számos középiskolát létesít és a közoktatásügy terén több reformot alkot. Az or-

szág felvirágoztatása érdekében rendkívül fontos a kultura fejlesztése s így kéri a kultusz-tárca költségvetésének elfogadását.

Sághy Gyula: Jogosnak ismeri el a kultusz-kormányt azon tervét, hogy a kultura fejlesztésére évenként mindig nagyobb tételeket állít be a költségvetésbe. Véleménye szerint, ha a kulturális kiadások összegét nem emeljük, úgy az egyenlő a hanyatlással. Országunk helyzete és eddigi elmaradottsága különben is megköveteli a kultura fejlesztését s így a kultusz-tárca költségvetésének emelését. Ehhez tehát szívesen járul hozzá és megvan győződve arról, hogy ennek a tárcának költségvetéséhez mindenki szívesen hozzájárul. Szükségesnek tartja azonban a kritika jogát is gyakorolni, de csupán azért, hogy a hibákra felhívja a miniszter figyelmét s ezáltal a bajok orvosoltassanak. De nem hagyhatja szó nélkül a miniszter ama eljárását, hogy egyes esetekben pártpolitikai szempontokat vesz tekintetbe. Ezt tapasztalta legutóbb az egyetemi közjogi tanszék betöltésekor. Az ilyen eljárás csak bizalmatlanságot kelt, ami ártalmára van egy kulturának, mint a kultusz-tárca viselőjének. Hosszasan foglalkozik Apponyi Albert grófnak elmaradt egyetemi tanárságával, melyről csak az ország vesztett és nem fogadja el a kultuszminiszternek erre vonatkozólag tett érveit. Fontosnak tartja a harmadik egyházi tanszék felállítását, majd újból visszatér Apponyi Albert gróf mellőztetésére és dicséri Apponyit, aki hűre vet és dicsőséget szerzett a magyar névnek, míg utána annyira se érdemesítették, hogy a közjogi tanszékre meghívják. A világ bármely nemzete örömmel ajánlaná fel Apponyinak az egyetemi tanszékét csak itthon húzódtak ettől holmi kicsinyes politikai okok miatt. Szólo szünetet kér.

Szünet után

Sághy Gyula folytatja beszédét. Temesvárnak műgyémét, Szegednek pedig teljes egyetemet kíván. A harmadik alapvizsga behozatalát eltilti, mert fölösleges, s mivel túlságosan megterheli a hallgatókat. Kívánja a harmadik egyházi tanszék létesítését. A tanítók fizetésrendezését nem tudja elkerülni. Sürgeti a kongruarendezést a katolikus autonómia megvalósítását, a testnevelés ügyének előbbrevitelét. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány nyitson be törvényjavaslatot a katolikus autonómia megvalósítására és a protestáns egyházak alapítványoszerű dotálására vonatkozóan.

Dahinten Ernő testnevelési kérdésekkel foglalkozik. Különösen az iskolai sportnak tulajdonít nagy fontosságot. A költségvetésbe e

előre fölvetett összegeket nem tartja elégnek. Szükséges volna a nemzetközi versenyekben résztvevő testületek és egyének határozottabb támogatása. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

Hock János hozzájárul mindahhoz, amit a testnevelés fejlesztése érdekében mondtak. A kultusz-tárca egész hivatását az interzivilizációs munkába látja. Oriás hibának tartja, hogy államháztartásunkban nem érvényesül a kellő arányosság s ennek az aránytalanságnak nagy részben a kultura látja kárát. Lemaradunk az európai népek kulturaversenyéről, mert állami életünk minden erejét a véderő fejlesztésére vagyunk kénytelenek fordítani. (Folkialtások jobbról: Nem áll! Tulzás.) Még a többség szónokai is keveslik a kultuszbudgetet. Maga a miniszter beismeri a megalapozatlanságot, hogy ötezer iskolával és tanítóval kevesebb van, mint kellene. Az oly égető szükség s ennek megszüntetése oly gyümölcsöző befektetés, amit rendkívüli költségen formájában is meg kellene csinálni. Ami általában a kultur politikát illeti a tekintetben a kormány és ellenzék között lényeges különbség nincs. A fő baj az, hogy a kormány a kultur irények rovására a hadseregnek többet ad. Kívánja az autonómia megvalósítását, ez fogja szabályozni az egyház és az állam viszonyát. Franciaországban az egyház annak vallotta kárát, hogy nem volt autonómia. A katolikus autonómiának a kormány csak a keretét csinálja meg, a belső tartalmat a katolikus egyház fogja megadni. Az egyház magasabb szempontjából nagy jelentősége volna annak, ha a püspök és papok érintkezésében kizárnák az anyagi kérdéseket. Kívánja a polgári iskola reformját. Végül pártja nevében kijelenti, hogy politikai okokból a költségvetést nem fogadja el, de a miniszter kulturális törekvéseit szívesen támogatja.

Elnök a vitát 3 órakor félbeszakítja és a holnapi ülés napirendjére vonatkozólag azt indítványozza, hogy bár a pártok közt kötött megállapodás szerint, holnapra a véderőjavaslatok volna a kitűzendők, de tekintettel a költségvetési vita elhúzódására, holnapra is tüzessék ki a költségvetés tárgyalása.

A Ház az indítványhoz hozzájárult és az ülés ezzel három órakor véget ért.

Közös miniszteri értekezlet Budapesten. Bécsből jelentik: Vasárnap Budapesten közös miniszteri értekezlet lesz, amelyen a monarchia két állama között függőben lévő kérdésekkel fognak foglalkozni. Az értekezleten az osztrák

lalkozott volna velem. Jobb szeretett a mágna-sokkal meg a huszárokkal táncolni.

Mikor állapota rehamosan rosszra fordult, még egyre ámitotta magát meg a világot. Nagy gondal öltözködött, megrendeléseket tett, bali ruhákat varratott és előfizetett a lapokra, pedig jól tudta, hogy nem fogja már hasznát venni mindennek. Olyanformán titkolta baját, mint egy leány titkolja ballépésének következményét, — ha rajta állott volna bizonyára elutazott volna, hogy valahol titokban essen tul a halál kellemetlen processzusán...

Néha kissé ábrándos lett.

— Ha valaha meghalnék, — mondta egyszer, — nem szeretném, ha esős időben temetnének. Ilyenkor senki sem jön az ember temetésére...

— Mit tenne maga, ha meghalnék? — kérdezte más alkalommal.

— Utána halnék, — mondtam udvariasan. — Ne fullantsen!

Ha tovább erősködtem volna, valószínűleg saavamat vette volna, hogy megteszem, — ha más okból nem is, hát azért, hogy a Tarján-leányoknak a jövő télen egy táncosukkal kevesebb legyen.

Egyszer egy új verses kötet akadt a kezébe.

Óh, méft oly későn levelek hullása,

Daru távozása idején:

Mért nem találkoztam rózsanyiláskor,

Hajnalhasadáskor veled én?

Lassan leejtette a könyvet és homályos szemekkel tekintett reám.

— Láska, — mondta lány hangon, — ezt nekünk írták...

Közel voltam hozzá, hogy szerelmet valljak neki az este, pedig tudhatam volna, hogy az egész nem egyéb egy kis kacérokodásnál.

Teljes életében erényes asszony volt, de mindig volt egy udvarlója, akit szeretett boldogítani, hogy magához lancolja Udvarló nélkül ép oly kevéssé tudott volna élni, mint, teszem, rizspor nélkül és amikor a többi elmaradt, megelégedett velem is.

Egy nap aztán komolyan meghalt. Egy év előtt történt — épen a nevenapján — emlékszem, hogy a hír úgy sujtott reám, mint egy kalapácsütés.

Kerevetén találták, összeyürt pongyolával, kuszált hajjal, hidegen, fészegen, me-reven. Egy arany madárkalitka, amelyet az a fekete fenévad ösztört, hogy kivegye belőle a halátra rámul, csicsérgő szegény lelket...

A gyászistentisztelet még egyre tart; az öreg doktor, aki küönben szép betege temetésén tavaly úgy éirt, mintha édesleányát vinnék, humorosan összecuscsoritotta a száját és ki sompolygott a templomból.

Az ajtó felől rövid, kopogó nő léptek hallatszanak. Cudálatos! Ilyenformán kopogott hajdanában a szép asszony cipője, ha megvartam a vasárnapi nagymisén.

Furcsa volna, ha most eljőzne a saját rekviemjére... Oda állna mellém, szórakoztatan keresziet vetne, szokása szerint hátra-simítaná föle fölött a fürtöket és suttogó hangon mondana:

— Rég nem láttam, Sándor.

— Épen egy éve, hogy nagysádat temették.

— Mondja csak, mit száltak az embereket, mikor én meghaltam?

— Oh, nagyon meg voltak lepelve. Se aki sem hitte volna, hogy egy szép asszony, akinek megvan mindene, amit szemé-asája kívánhat, egész komolyan meghaljon...

— Volt e sok koszoru?

— Egy egész kocsival. Még Tariánék is küldtek egyet: „Feledhetetlen barátónőnek — a Tarján-család...” Tarján Emma meg úgy zokogott a ravatala fölött, mintha édesanyját temetnék...

Erre a szép asszony az ő jogos gyermek-azívével bizonyára ezt mondaná:

— Szegény Emma, ha ezt tudtam volna, nem bosszantottam volna annyit a kövérségével... Ki nem állhattam a szegényt... Különben még mi történt az alatt az év alatt?

— Sok minden, Budapesten szépen épülnek a házak, de gyakran összedőlnek, a naiva válik a férjétől, Frank Boriska férjhez adja leányát, az uszályos ruhák ismét divatba jöttek. Párisból azt hallom, hogy fölkapták a bal champétre-t, a hölgyek keréken kivágott se-lyemruhában jelennek meg, csipkés keztyűvel, széleskarimájú kalappal, amelynek a magasra fésült haj a teteje...

— Hát a férjem mit csinál?

— A szegény férje egészen oda volt a temetése után, úgy dugdostunk előle puskát, revolvert. Most különben jegyben jár a kis Tarján Emmával, a lakodalmat pedig akkor fogják megtartani, mineit a nagysád butorait dezinficiáltak s a kárpitos kifőzte a lószórt a nagysád matrácáiból...

kormány részéről *Stürgkh* gróf miniszterelnök, *Waleszky* lovag pénzügyminiszter, *Rössler* lovag kereskedelmi miniszter, *Bráf* földművelésiügyi miniszter és *Röll* vasuti miniszter vesznek részt.

Eltűnt részvények a Hazai Banknál.

(Alaptalanul gyanúsított tisztviselők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 15.

A Kereskedelmi bank csllási ügyével egy időben egy másik budapesti előkelő pénzintézetnél igen érdekes részvénylopási eset vert fel nagy hullámokat. A Hazai banknál történt, hogy huszonöt darab közuti részvény, körülbelül huszezer korona értékben eltűnt.

Mikor a hiány kiderült, Sztányi vezérigazgató maga elé citálta a depot-osztály öt hivatalnokát és felelőssé tette őket az eltűnt részvényekért. Rovancsolást rendelt el, napokig keresték mindenfelé, könyvekben, fiókokban, még a papirkosarakban is, de semmi nyomát nem találták. A helyzet nagyon kínos lett a bank összes tisztviselőire nézve és arra kezdtek gondolni, hogy talán valami téves könyvelés folytán állt elő a hiba. Elővették az egész esztendő könyvelését s a hiányt visszamenőleg kezdték kutatni, de hiába. Szegény öt depot-osztálybeli tisztviselő felett nagyon szomorú felhők kezdtek tornyosulni s a helyzetet még kínosabbá tette, hogy a depot-osztály főnöke hetek óta súlyos beteg s az egész felelőség a beteg főnök helyettesét terhelte, aki persze folyton azt hangoztatta, hogy ő nem lehet felelős régi dolgokért.

Sztányi vezérigazgató, — mint a Pesti Futár írja — mikor látta, hogy nem képesek megtalálni a 25 darab közutit, ukázbán adta tudtára a depot-osztálynak, hogy a huszezer koronát felosztják az öt ártatlan tisztviselő közt, akinek a fizetéséből fejenként négyezer koronát vonnak le az eltűnt papirosokért.

Az igazságtalan ítélet elkeseredést szült a hivatalnokok közt, akik érezték, hogy tisztességes emberek s az anyagi káron kívül az egész depot-osztály erkölcsén súlyos foltot ejt az a gyanu, hogy nincs meg a tolvaj, tehát mindenki gyanus, aki él.

És a tisztviselők, bár a Sztányi ukáza ellen nem lázadhattak fel, elhatározták maguk közt, hogy nem hagyják annyiban a dolgot és saját hatáskörükben kikutatják a tettést.

De erre nem volt alkalmuk. Egy szép napon Sztányi vezérigazgató maga elé citálta a depot-osztály főnökét s az egész nyomozást lefújta. Anélkül, hogy megmondta volna, ki a tettes, tudtára adta a depot-osztály főnökének, hogy ne keressék a tolvajt, a kárt a bank egyszerűen le fogja irni s ezzel vége a dolognak. Ne tessék róla sokat beszélni. A jövőben pedig a depot-osztályt kettéválasztják, hogy az ellenőrzés nagyobb legyen. Letétosztályra és értékeosztályra.

Többet nem is mondott a vezérigazgató, nyilván elfelejtett bocsánatot kérni a megbántott hivatalnokoktól, akik rettenetes napokat szenvedtek át a nyomozás alatt és ki voltak téve, hogy nem fog megkerülni a tettes s egész életükre hordhatják a lopás gyanujának bélyegét.

Egyébként az elveszett Közuti részvényekkel kapcsolatban még egy szenzációja volt a Hazai banknak s egyesek hajlandók kapcsolatot látni a két kínos ügy között. Az történt, hogy a bank egyik könyvelési tisztviselőjénél megjelent a jelzett napokban egy öreg pénzügynök s egy 600 koronás váltó kifizetését

kérte. A könyvelési hivatalnok elképedt, mikor a váltót meglátta és kijelentette, hogy az aláírás nem az ő kezétől származik s haladéktalanul feljelentést tett a rendőrségen. A váltón még egy aláírás szerepelt, a bank e. y másik tisztviselőjéé, aki rokona Sztányinak. A pénzügynök lármázott az aláírás valódisága ellen, a másik aláíró, a vezérigazgató rokonát pedig nem lehetett elővenni, mert éppen nem volt bent a bankban. Másnap Sztányi felhívta azt a hivatalnokot, aki feljelentéssel fenyegetőzött és így szólott hozzá: „hogy mer ön az én tudtomon kívül botrányt csinálni. Ne merje megtenni a feljelentést, a váltó másik érdekeltje majd rendezni fogja a 600 koronát!”

A hivatalnok nem tett feljelentést, ellenben Sztányi rokona nem jött be a bankba. Állítólag ideges volt nagyon és szanatóriumba vonult. Tény, hogy egy-két hétre eltűnt Budapestről, pár nap előtt jött vissza, de a banknak már nem tisztviselője s a kínos váltóügyet se rendezta.

Sürgős a költségvetés.

(Változtatások a véderőjavaslatokban.)

Távirati tudósítás.

Budapest, december 15.

A parlamenti fegyverszünet, melyet a kormány és az ellenzéki pártok november 8-ikán megkötöttek, a mai nappal tudvalevően lejárt, illetve oda módosult, hogy mától kezdve a Háznak föl kell függesztenie a véderőreform tárgyalását s kizáróan a költségvetéssel kell foglalkoznia.

A mai ülés végén maga Návay Lajos a képviselőház elnöke indítványozta, hogy már a holnapi ülésen is a véderőreform helyett a költségvetés tárgyalását folytassák.

A kultuszárcaán kívül még a pénzügyi, igazságügyi és honvédelmi költségvetés vár elintézésre. A jövő hét végére a Ház minden valószínűség szerint végezni fog ezekkel a tárgyalásokkal. De akkor még mindig hátra marad a fölhatalmazási törvényjavaslat letárgyalása, amellyel előbb még a pénzügyi bizottságnak is foglalkoznia kell.

Igy előrelátható, hogy karácsonyig nem kerülhet tető alá az 1912-iki költségvetés s a kormánynak átmeneti eszközzel, indemnitással kell gondoskodnia az állam pénzügyi életének zavartalan menetéről.

Bécsből jelentik: Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt hivatalos ügyeket intézett el a király személye körüli minisztériumban azután a tegnapi este Bécsbe érkezett Hazai honvédelmi miniszterrel tanácskozott. Később Hazával együtt az osztrák miniszterelnökségi palotába hajtatott, ahol tizenegy óra körül közös miniszteri értekezlet volt. A tanácskozáson Héderváry gróf, Stürgkh gróf osztrák miniszterelnökök, Auffenberg lovag közös hadügyminiszter, Hazai Samu és Georgi honvédelmi miniszterek vettek részt. Ezen a tanácskozáson, mint irányadó helyeken közlik, a napirenden lévő véderőjavaslatokkal kapcsolatos kérdéseket vitatták meg. Az értekezlet után Héderváry gróf visszatért a Magyar Házba, majd Aerenthal gróf közös külügyminisztert kereste föl. Délután a miniszterelnök Budapestre utazott.

Bécsből jelentik: A mai közös miniszteri értekezlet tárgya a véderőjavaslatok mielőbb való elintézése volt. Minthogy az uralkodó a véderőjavaslatoknak jelenlegi alakjukban való elfogadását kívánja, arról volt szó, miként lehetne a véderőjavaslatoknak parlamenti elintézését biztosítani. Az ujonclétszám fölemelésének tervét a véderőjavaslatok elintézése

előtt, hír szerint, elejtették. Tekintettel arra, hogy az altiszteknek három évi szolgálata jogosult kifogásra adott okot s ennek az intézkedésnek változatlan főtartása a véderőjavaslatoknak parlamenti intézését nagy mértékben megnehezítendő, valószínű, hogy ebben a tekintetben a javaslatokat módosítani fogják.

A közös konferencia végeztével, déltájban Auffenberg és Hazai miniszterek tanácskozássra vonultak vissza.

A közös miniszteri konferencián, mint beavatott politikai körök mondják, eleinte azt tervezték, hogy még a véderőjavaslatok megszavazása előtt ujonclétszám emelést kérnek a parlamentektől. A mai tanácskozáson, szokás ellenére nem közös a külügyminiszter elnökölt, hanem Auffenberg közös hadügyminiszter irányította a vitát.

Khuen-Héderváry Károly gróf magyar miniszterelnök a közös minisztertanácskozás végeztével ma délután visszautazott Budapestre. A miniszterelnök holnap a képviselőházban válaszolni fog Apponyi Albertnek legutóbb a Konrad ügyben hozzá intézett interpellációjára.

Ejjel jelenti budapesti tudósítónk: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök este hét órakor érkezett Budapestre. A pályaudvarról egyenesen a munkspárt helyiségébe hajtatott, ahol a párt nagy számban megjelent tagjai élénk éljenzéssel köszöntötték és örömlöknek adtak kifejezést, hogy viruló szinben látják viszont a miniszterelnököt. A miniszterelnök ezután hosszabb ideig értekezett Lukács László, Székely Ferenc és Hazai Samu miniszterekkel. Héderváry az eddigi tervtől eltérően nem holnap, hanem csak a jövő szerdán fog válaszolni Apponyi Albertnek a Konrad ügyben hozzáintézt interpellációjára.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad város választói. Arad város tanácsa elkészítette az országgyűlési képviselő választók névjegyzékét, amelyet a központi választmány hitelesítése után a januári közgyűlésen terjeszt a törvényhatóság elé, hogy mint hiteles jegyzék egyik példányban a belügyminisztériumhoz, másikban a kir. közjegyzőhöz, a harmadikban pedig a levéltárba kerüljön. Ha 1912-ben képviselőválasztás lenne, akkor csak azok gyakorolhatnák szavazati jogukat, akik ebben a lajstromban fel vannak véve. Ebben az esztendőben a belügyminisztérium utasítására az a példány, amely a kormányhoz kerül, egész más módon készül el, mint az eddig történt. Tekintettel ugyanis a választójog reformjának előkészítésére, a miniszter megkívánta, hogy a lajstromban szám szerint is tüntesse ki a tanács, hogy Aradon hány ember gyakorolja a szavazati jogot, a föld, a ház és egyéb jövedelmei után és mennyi azok száma, akik az értelmiség alapján birnak beleszólással az ország dolgaiba. A lezárt lajstromok kimutatása szerint Aradon ipar, kereskedelem és egyéb foglalkozásból folyó jövedelem után 3232 ember bir választói joggal. Házberjövdelem alapján fizetett adó cenzusa szerint 907 választó van, míg a föld adója 361 választónak ad szavazati jogot. Az értelmiségi cenzus alapján 564 szavazatlan Aradon. Az összes szavazók száma a múlt évihez képest négyezred-hetvennégygyel szaporodott, mert míg 1912-re 5064 választót irtak össze, addig ez évben csak 4590 polgár léphetett az urnák elé.

A „Városi kávéház” megnyitása.

— A legmodernebb szórakozóhely. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

A kávéház Magyarországon több, mint egy egyszerű uzsonázó hely. Nem tudom, hogy ki mondta ezt először és nem tudom, hogy hányan mondták ezt már utána, addig míg köz-hellyé lett. A külföldön hasonló helyeket a siető dolgozó-emberek felkeresik néhány pillanatra, hogy sebtiben egyenek valamit. Nálunk kis nagytáccsal azt lehetne mondani, hogy a kávéházban történik minden. A kávéházban tölti majdnem mindenki szabadidejét, ott csinálnak üzleteket, politikát, nem ritkán jelentős elhatározások fogamzanak meg füstös helyiségekben.

Hogy mennyire második otthona nálunk az embereknek a kávéház, azt talán az mutatja legjobban, hogy egy pár száz aradi ember alig várta két-három hónap óta a „Városi” megnyitását. Ez a legkevésbé sem túlzás, hisz igen sokan voltak olyanok, akik a munkálatok haladását minden nap kíváncsian és türelmetlenül szemlélték meg. Nos, a Városi kávéház holnap megnyílik.

Azaz, hogy talán nem is a Városi: egy egész más helyiség, egy sokkal nagyobb, diszkrét eleganciával berendezett nem is kávéház, hanem klubhelyiség.

A kávéház külseje teljesen megváltozott. Az alsó helyiség jóval nagyobb, de azért az asztalok mind úgy vannak elhelyezve, hogy az utca forgalmát mindenünnel kitűnően lehet látni. Az óriási helyiséget központi légfűtés melegíti át. Érdekes, hogy már a kettős ajtók közt is van egy-egy melegítő test elhelyezve, úgy, hogy az ajtók közelében levő asztalokat nem éri légvonat. Praktikus újítás, hogy a dohányfüst megállapodási nivóján a falban exhaustorok vannak elhelyezve, melyek az elhasznált, füstös levegőt a pincében lévő gépéhez szívják. A kávéház külső képeinek szerencsés megváltoztatása Fodor és Reisinger cég érdeme, mely az építési munkákat végezte.

Az ablakok alatt a hideg levegő behatolásának megakadályozására szintén melegítőtestek vannak elhelyezve. Különböző ugyanebből a célból az ablakokat izléses, hatalmas nagyságú perzsaszőnyegek veszik körül, melyeket Domán Sándor szállított. A butorok, melyeket Reinhart Gyula-cégtől szerzett be a kávéház-tulajdonos, barna kőrifából készültek s egyszerű kivitelükkel kitűnően illeszkednek a milióhoz. A pompás oszlopokat Budapestről szereztek be.

A kávéház alsó részén van a telefonfülke, mellette a lift, mely az első emeleti helyiségbe visz. A telefont és liftet messenger boyok fogják kezelni, kik egyuttal a közönség rendelkezésére állnak. Az alsó helyiségben levő asztaloknál négyszáz ember kényelmesen elfér.

Az emeleti helyiségben van a billiárdterem három új asztallal s négy kártyaterem, melyek kényelmes eleganciával vannak berendezve. Innen nyílik az ajtó az emeleten levő teraszra. A teraszon, ahonnan pazar kilátás nyílik a korszóra, husz asztalt lehet elhelyezni.

Ez az új „Városi”, melyhez hasonló kávéház a vidéken egyáltalán nincs, a fővárosban pedig csak nagyon kevés. Szombaton már megélénkült a pazar fényűzéssel berendezett helyi-

ség s a visszatérő törzsvendégek talán testileg zászoló alatt fognak felvonulni a vernis-sagera.

A Bauer család szerepe a bankcsalásban.

— Nincs nyoma Bajor Lajosnak. —

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, december 15.

A budapesti rendőrségen ma reggel óta feltűnően nagy a csend. Egy-két álmos, fáradt összetörött detektív lézeng csak a büntügyi osztály körül. Ki vannak merülve nemcsak a vizsgálatot vezető tisztviselők, hanem a detektív osztály tagjai, ami nem csoda, hiszen december hatodika óta ugyyszólván éjjel-nappal dolgoztak.

Ma a kihallgatások is később kezdődtek, csak a déli órákban egy kis lélekzetet akar venni a rendőrség, hogy azután ujult erővel fogjon neki a most már nagyon is bonyolulttá lett bűnpör szálainak kibogozásához. Az öreg Bauer Ignác, Bauer Lajos atyja van most soron. Arra kíváncsi ugyanis a rendőrség, hogy mi összefüggés van a bankcsalás és az öreg Bauer vagyonsodása között, mert annyi bizonyos, hogy az utóbbi két hónapban feltűnő módon kiterjesztette az üzletét Bauer Ignác.

A rendőrség tudvalevőleg házkutatást tartott Bauer Ignác lakásán és üzletében, ez a házkutatás azonban semmiféle pozitív eredménnyel nem járt. Azonban nagyon sok gyanus dologra akadt ott a rendőrség. Már csak az is rendkívül feltűnő, hogy Bauerék — bár a saját bevallásuk szerint 50—60.000 korona havi forgalmat csináltak és mint bejegyzett cég szerepeltek — könyvet egyáltalán nem vezettek.

Egészen biztosra veszik a rendőrség emberei, hogy Bauer Ignác tollasodása a bankcsalással kezdődött és az a gyanu ellene, hogy nemcsak hogy a csalásról tudott és pénzt kapott a Kereskedelmi Bank pénzből, hanem, hogy azt is tudja, merre és hova menekült a fia, Bauer Lajos. Sőt azt sem tartják a rendőrségen kizárt dolognak, hogy az öreg Bauer tud fiának tartózkodási helyéről.

Kávét kuglóffal . . .

Bauer Ignácot és fiát, Aladárt, — aki csak olyan lógós szerepet játszik az egész dologban, — a rendőrség még eddig nem tartóztatta le, csupán őrizet alá vette. Három Bauer töltötte az éjszakát a rendőrségi épületben: Bauer Endre, a siklósi szállodás, aki már le van tartóztatva, továbbá az öreg Bauer Ignác és Aladár fia.

Ők ketten a rendőri őrszobán virrasztották át az éjszakát, egymástól elkülönítve. Egymásnak háttal fordulva, rendőri őrizet mellett bóbiskoltak a széken, hogy még csak jeleket se váithassanak egymással. Az öregot nagyon megviselte az álmatlan éjszaka, úgy hogy reggel alig tudott feltámaszkodni a detektívek szobájába, ahol a kihallgatások kezdetét kell megvárnia fiával együtt.

Itt azt az óhaját nyilvánította az öreg Bauer, hogy reggelizni szeretne.

— Hát aztán mit enne? — kérdezte az egyik detektív.

— Kávét kuglóffal, — válaszolt az öreg, — de szeretném, ha Aladár fiamnak is adnának egy csészével.

A detektívek teljesítették, Bauer Ignác óhaját és a két Bauer mohó étvágygyal fogyasztotta el a kávét.

Uiabbi kihallgatásokra csak dél felé került sor, addig ott maradtak őrizet alatt a detektívek szobájában.

A szökevény Bauer.

A megszökött Bauer Lajosnak igazán botlalt üti a nyomát a fővárosi rendőrség. Még csak halvány nyoma sincs arra nézve, hogy hol bujkál, vagy merre menekült. Az egyetlen kis nyom a Tarján Imre könyvügynök vallomása, aki hétfőn állítólag Miskolcon látta a szökevény bankeszlót, de ez is nagyon halvány nyom, mert ha meg is felel a valóságnak, Bauer Lajos azóta már ungon-berken túl lehet.

Bauer Lajos nagyon ravasz, kitanult és ügyes ember. Ismerősei mondják, hogy sokszor eldicsőkedett azzal, hogy négyszer is kint járt Amerikában, mindenféle utlevél nélkül. A pincérek rejtették el a hajón, ahol maga is mint Steward szerepelt s így pénzébe sem került az utazás. Azt mondotta, hogy ez a legjobb mód arra, hogy az ember falsmeretienül kijusson Amerikába, mert a pincérlőnyben egészen gyanútlanul szállhat partra a hajóról, amelyre azután nem tér többé vissza.

Nem lehetetlen, hogy Bauer Lajos most is ezen a módon igyekszik kijutni az új világba, ahol már annyira ismerős, hogy el tud rejtezködni.

A rendőrség már kiderítette Bauer Lajos múltját. Az ügynök 1905-ben szabadult ki a gyűjtőfogházból, a hová csalás miatt került. Akkor bátyja, Bauer Armin dr. ügyvéd ellátta pénzzel, hogy Amerikába utazzék. Bauer Lajos ki is vándorolt s evekig maradt Amerikában. Csak az idén februárban tért vissza az újvilágból.

Palagyi Kálmán detektívönök-helyettes, a ki Abbáziában és Fiumében kutatta a csalót, ma visszatért a fővárosba. Jelentésében elmondja, hogy Bauer a bankcsalás után három hetet töltött egy abbáziai penzióban. Hidegverű, nyugodt embernek ismerték Abbáziában. Nyárspolgári modra, szerényen élt, a kit nem szédített meg a sok pénz. Neha eljárt a kaszinóba is, de a ruletten és bakkon sohasem kockáztatott többet egy tetre öt-tíz koronánál.

Érdekes, hogy az ő szállójában lakott egy budapesti detektív is, aki egy nőgy tarsaságban érkezett Abbáziába. Bauer szinte kereste ennek a detektívnek az ismeretességét és csakhamar össze is barátkoztak. A család minden reggel egy szál piros rózsával kedveskedett a detektív barátjának.

A határrendőrségi állomásokról az a jelentés érkezett a főkapitányságra, hogy Bauerhoz hasonló ember nem hagyta el az országot.

Eltűnt ezer koronás.

Tudvalevő dolog, hogy Ryhliczky Zoltán azt vallotta, hogy a bankcsalás felfedezése előtt a két takarékpénztári könyvvel együtt hét darab ezrest küldött Lajos nevű öccsének Berettyóújfaluba, Ryhliczky Lajos azonban csak hat darabot adott át Solti fogalmazónak, a hetedikről azt állította, hogy azt nem kapta meg. Az irta ma egypár újság, hogy ez a hetedik ezres megkerült, hogy Solti fogalmazó megtalálta elásva a Berettyó partján.

Ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert a hetedik ezres ma sem került elő.

A főkapitányság tegnap újra leküldte Berettyóújfalura Solti Béla dr. rendőrfogalmazót, hogy Ryhliczky Lajost hozza föl Budapestre. A rendőrtiszt ma visszatért — egyedül. Elmondta, hogy kihallgatta Ryhliczky Lajost, aki azonban esküdzött, hogy a borítékban csak hat darab ezres volt. Mivel lehetséges, hogy a bankcsaló sietségében csakugyan nem hét, hanem hat darab ezer koronást tett a borítékba, valószínű, hogy Ryhliczky Lajos ebben nem

bűnös s ezért Budapestre való kicserése fölöslegesnek bizonyult.

Csalás és közokirathamisítás.

A rabkórházban fekvő Ryhliczky Zoltán ma kihallgatta Kressák Pál vizsgálóbíró. A váltóhamisító megismételte a Rókusban tett vallomását. Kressák Pál kijelentette előtte, hogy előzetes letartóztatásba helyezi. Ebbe Ryhliczky bele is nyugodott. Még amikor a Rókus kórházban feküdt, Gyórfy Gyula dr. országgyűlési képviselőt és ügyvédet nevezte meg védőjének. Gyórfy Gyula el is vállalta a védelmet és így nyilatkozott a csalásról:

— Ryhliczky Zoltán kedd este engem nevezett meg védőjének. Szerdán a főkapitányságon engedélyt kértem, hogy Ryhliczkyt meglátogathassam és hogy édesanyját is magammal vihessem. Zoltán anyja nem volt otthon és ezért nővére jött velem a rabkórházba. Az volt a rendelet, hogy csak hivatalos személy jelenlétében beszélhetünk Zoltánnal. Kértem Sándor kapitányt, engedje meg, hogy Ryhliczkyvel egyedül beszélhessek. Megkaptam az engedélyt. Másnap újra elmentem hozzá és megkértem, mondjon el mindent őszintén. El is mondta a bankosálás egész történetét, de ugylátszik, nem volt egészen őszinte.

Az a véleményem, hogy Ryhliczky Zoltán családja nem tudott a csalásról. Kázmér bátyjával, aki féltetvére, mert csak apjuk egy, már péntek délután közölte a dolgot. Kázmér ekkor fölment anyja lakására. Egy kazetta kulcsát kereste, ami egy nyakkendőben volt elrejtve. Anyjának azt mondta, hogy Zoltán nagy bünt követt el, ötszer koronára van szükség egy ügynök megvesztegetésére, hogy el ne árulja. A kazettában pénz van és ezért kell a kulcs. Kázmér és az anyja keresték a kulcsot, de nem találták meg. Ekkor Kázmér elrohant. Este mondta el Zoltán édesanyjának a bűnét. Másnap reggel Zoltán édesanyja az előszobában volt, amikor fia az öngyilkoskísérletet elkövette.

Ebben az ügyben két vádat lehet emelni. Csalás és közokirathamisítás miatt. Az előbbi panasz visszavonható, a közokirathamisítás azonban hivatalból üldözendő büncselekmény. Ryhliczky Zoltán tegnap láttam utoljára. Teljesen megadta magát sorsának. Csak édesanyját sajnálja. Eddig ő tartotta el és most éhen kell vesznie.

Változások a bankban.

Tegnap az a hír terjedt el a börzén, hogy a váltócsalás alkalmából a Kereskedelmi Banknál jelentékeny személyi változások állanak be. A híresztelések szerint elsősorban is a váltó-osztály főnöke, Koref Dávid nyugalomba küldésével kezdik meg a menesztéseket. Kivüle még hat nyolc, a váltó-osztályban dolgozó tisztviselő nyugdíjaztatásáról, illetve áthelyezéséről beszéltek. Akadtak olyanok is, akik egész pozitív formában terjesztették, hogy Koref menesztése befejezett, sőt már utódjának személyében is megállapodtak. Koref helyére Forbáth Arthurt, a Kereskedelmi Bank nagykanizsai fiókjának főnökét tippelték.

A börzén elterjedt eme hírek a tegnapi esti és ma reggeli lapokba is bekerültek. Egy hírlapíró ebből az alkalmából felkereste Koref Dávidot, továbbá a bank váltó-osztályának felügyelőjét, Thieben Arthurt és megkérdezte, mi igaz az elterjedt hírekből.

Íme a két nyilatkozat:

Koref Dávid:

— Sejtelnem sincs, miképen terjedt el az a hír. Nekem egyelőre eszem ágában sincs állásomat elhagyni. Tudtommal teletteseimnek sincsen szándékában engem meneszteni. Eddig legalább nekem nem szóltak, de még célszerűt sem tettek erre nézve. Én nem kértem

nyugdíjaztatásomat és tekintettel arra, hogy engem mulasztás vádja nem terhelhet a kincsfigvért, nem tudnám miért küldenének nyugdíjba.

Az egész hírek semmi alapja sincs és nem egyéb, mint jól megtermett kacsa. Azt is beszéltek, hogy nem küldenék nyugdíjba, hanem csak áthelyeznek valamelyik csendesebb, kevésbé felelősségteljes szolgálatot igénylő osztályba. Mezirhatja, hogy ez épen olyan légből kapott koholmány, mint a nyugdíjaztatásom ügye.

Thieben Arthur:

Őszintén szólva, engem nagyon meglepett, mikor a lapokban olvastam, hogy Koref nyugalomba megy. Csodálkoztam a dolgon azért, mert erről hivatalosan nem volt tudomásom, holott nekem, aki a váltó-osztály személyzeti ügyeit intézi, feltétlenül tudnom kellett volna róla. Természetesen nyomban érdeklődtem az igazgatóságnál, hogy mennyire felelnek meg a lapokban megjelent hírek a valóságnak. Feletteseimtől azt a megnyugtató értesítést kaptam, hogy teljesen alaptalanok.

Mondhatom, hogy Koref menesztése a legkevésbé sem volna indokolt. Őt a megtörtént mulasztásokért a legesekélyebb vád sem érheti. Ő, mint a váltóosztály főnöke, nem győződhetett meg személyesen a váltók aláírásának valódiságáról. Ez az alantas tisztviselők dolga.

Annyit mondhatok, hogy Korefet ezért semmi bántódás nem éri. Ellenben az igaz, hogy azok a tisztviselők, akik mulasztást követtek el azzal, hogy nem ellenőrizték kellőleg a hamis váltók aláírásait és bélyegző-lenyomatát, ezeket részint áthelyezzük, részint pedig végkielégítéssel elbocsátjuk. Az utóbbiak azonban fiatal, egész jelentéktelen emberek.

Gyűjtés Janku Avram szobrára.

— Egy román színész akciója. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

Érdekes mozgalomról kaptunk értesítést Bukarestből. Arról van szó, hogy Janku Avramnak, az 1848–49-iki román fegyveres mozgalom vezetőjének, Romániában szobrot akarnak emelni és e végből nagyobb szabású akció indult meg.

Janku Avram a hunyadmegyei Kőrösbánya mellett a czebei temetőben nyugszik, egyszerű kőkereszt van a sírja mellett, amely meglehetősen elhanyagolt állapotban van. A sír maga egy több mint száz esztendő terebélyes tölgyfa alatt van, ezt a tölgyet Hóra és Kloska fájának hívják a románok. Hóra és Kloska tudvalevőleg József császár idejében vezették a románok felkelését a magyar nemzet ellen és állítólag ez alatt a fa alatt kötötték meg a szerződést Hóra, Kloska és Krizsán a mozgalom vezetői.

Janku Avram szobrára már évekkal ezelőtt indították gyűjtést Magyarországon és több mint tízezer korona össze is gyűlt, azonban Bánffy Dezső báró miniszterelnöksége idején a belügyminiszter rendeletileg utasította Szabóvármegye alispánját, hogy a szobor létesítésére összegyűlt összeget kobozza el. Később a pénzt a Nagyszébenben működő Asszociaceunea című egyesületnek adta ki a kormány azzal a kikötéssel, hogy az összeget csak kultur célra szabad fordítani.

Janku Avramnak tehát Magyarországon nem lehetett szobrot emelni és így most valószínűleg Romániában fog megvalósulni a szoboremelés eszméje. Az egykori szabadsághősnek Romániában élénk Janku kultusza van, Bukarestben és más városokban utcákat

neveztek el Jankuról, Hóráról és Kloskáról. A mostani gyűjtés szervezője Bobeszku Alexander román színész, aki Románia nagyobb városaiiban hangversenyt fog rendezni a szobor javára. Eddig már 500.000 koronát szerzett ezen az uton és a román kulturligának bocsájtotta rendelkezésére azzal a céllal, hogy majd az ehhez adandó összegekből Jankunak szobrot emeljenek. Valószínű, hogy a romániai mozgalomnak eredménye lesz, mert több mint száz ezer erdélyi román lakik a szomszédságunkban. Arról, hogy Magyarországon is újra megindították az akciót a szobor javára, nem kaptunk értesítést.

Pénzhamisítással vádolt aradi építő vállalkozó.

— Törvényszéki főtárgyalás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

Holnap, szombaton reggel egy ismert aradi építő vállalkozó pénzhamisítási pörével foglalkozik a nagyváradi büntető törvényszék. Codilla Sándor aradi, József főherceg-ut 19. szám alatt lakó vállalkozó a vádlott, akit a nagyváradi királyi ügyészség azzal vádolt meg, hogy hamis százkoronás bankjegyeket készített, azt azonban nem tudták megállapítani, hogy a hamisítványt forgalomba is hozta-e.

A múlt esztendőben a budapesti főkapitányság bizalmas megkeresést küldött Greén Nándor aradi főkapitánynak: tartson házkutatást Codillánál, mert alapos a gyanu, hogy hamis százkoronásokat készít. Ugyanis a budapesti rendőrség — amint az aradi rendőrségnek jelentette — értesült róla, hogy Codilla egy fővárosi cinkografust arra buzdított, készítse el az általa rajzolt hamis száz koronás kliséjét. A cinkografus színlag bele is ment a megbízatásba, azonban még idejében elárulta a tervet az államrendőrség detektívjeinek.

Az ezt tartalmazó megkeresés alapján Greén foganatosította is a házkutatást és lefoglalt néhány olyan klisé, amelyek hamis száz koronások készítésére voltak alkalmasok. Amíg a házkutatás tartott, a főkapitány őrizet alá vettette Codillát, aki ennek következtében huszonnégy órát töltött a rendőrségen. Miután a nyomozást már nem lehetett meghiusítani, Greén elrendelte Codilla szabadon bocsátását. Akkor a vállalkozó felkereste az aradi lapok szerkesztőseit és szánalmat keltő hangon panaszkodott el:

— Hallatlan injuria történt velem. A rendőrség minden komoly alap nélkül egy napig őrizet alatt tartott. Pénzhamisítással gyanúsítottak meg és kiderült, hogy közönséges képes lap volt az, amit a rendőrség hamis bankónak nézett. Kérem az urakat, ne írják meg a rendőrség blamázsát, mert ezzel engem lehetetlenné tesznek Aradon.

A jószívű, hiszékeny újságírók azt hitték, hogy szinigasság az, amint Codilla mesél és hallgattak a kegyetlen „injuriáról”.

Most aztán kiderült, hogy a rendőrség nem minden alap nélkül tartotta őrizet alatt a Liliom nevű sárga automobil tulajdonosát. Ugyanis a vizsgálat iratait áttették a nagyváradi ügyészséghez, mert a pénzhamisítási bűnpörök a tábla mellett működő törvényszék hatáskörébe tartoznak. Az ügyészség aztán vádiratot készített Codilla ellen, a törvényszék vádnácsa pedig vád alá helyezte. Holnap lesz a főtárgyalás. Hogy elítéli-e a törvényszék, azt nem tudni, mert a pénzhamisítást csak akkor üldözi szigorúan a törvényszék, ha az illető, aki készítette a pénzt, forgalomba is hozta. Ezt pedig Codilláról nem tudták megállapítani.

Bombamerénylet egy templomban.

— Hetvenhárom halott, száznyolcvan sebesült. —

Távirat: tudósítás

Szalonki, december 15.

Már napokkal ezelőtti hírt adtunk azokról a bombamerényletekről, amelyeket Macedóniában *Isztipben* követtek el a mohamedánok legnagyobb egyházi ünnepén, a mecsetekbe összegyülekezett mohamedánok ellen. A merényletekről most a következő részleteket jelentik Szalonikiból:

Az isztipi merényleteket megelőzően Köprülünél a vasúti vonal ellen megkísérelt bombamerénylet tette figyelmesé a törököket arra, hogy a bolgárok újra megkezdik garázdálkodásukat. Csak véletlen szerencse volt, hogy a köprülü merénylet nem sikerült. A merénylő épen fél akart szállani a vonatra a kezében a bombát tartalmazó utitáskával, amidőn a csendőrök föltartóztatták; mert nem tudott katonai igazolványt fölmutatni. Utitáskáját elvették tőle és a csendőrbarakkban helyezték el. Ott föl is robbant, de csodálatosképen nem történt baja senkinek. A csendőrök erre fölkutatták a legényt és kihallgatták:

— Tudad, hogy mi van az utitáskában?

— Igen, felelte a legény, és azért tettem, mert az uram így parancsolta.

— Tudad, hogy sok ember az életét vesztette volna a magad is kockára tetted az életedet?

— Tudtam. De engem arra tanítottak, hogy meg kell tennem. Egyebet nem tudok.

A köprülü merénylet tehát megfiusult, de annál rettenetesebben sikerült az isztipi. Az a körülmény, hogy a bolgárok épen a mohamedánok legszentebb és legnagyobb ünnepét választották ki arra, hogy az istenháza ellen merényletet kövessenek el, arra mutat, hogy ezt egyenesen azért tették, hogy a mohamedánokat megtorlásra ingereljék. Ezt a céljukat el is érték, mert, bár a hatóságok azonnal közbeléptek, *hetvenhárom halott és száznyolcvannég sebesült bolgár esett a zavargásnak áldozatul*, ami azt mutatja, hogy a mohamedánok rendes nyugodtsága örjögő dühvé változott. Igaz ugyan, hogy az isztipi mohamedánok már hosszabb idő óta izgatottak voltak, mert Isztip már rég egyik főfészke volt a bolgár forradalmi szervezeteknek. De az isztipi mohamedánokkal együtt fölajdult az egész mohamedán világ, amely sohasem érezte annyira, mint a legnagyobb ünnepén, hogy minden oldalról ellenség, árulás és halál veszi körül a mohamedán világot.

VIDÉK.

A lippai cseléd-otthon. E hó 9 én, szombaton délután két óraker tartotta a lippai cseléd-otthon előkészítő bizottsága nagyszámu tag részvételével második értekezletét, melyben a legközelebb tartandó alakuló közgyűlés tárgyszorozata állapított meg és eddigi taggyűlés eredményét is bejelentették. Ezen értekezleten is részt vett gróf Zselenski Róbertné, aki a lippai cselédotthon szervezésének ügyét elejétől fogva a legmelegebben fölkarolta. Az 6 lankadátlan buzgólkodásának eredménye az, hogy újabban Csekonics Endre gróf 500 koronával, gróf Hunyady Károlyné 100 koronával, Wenkheim Frigyes gróf 100 koronával, özv. gróf Bissingen Rzsóné 100 koronával, gróf Tisza Istvánné 100 koronával és Mocsonvi Antal 100 koronával léptek be a lippai cselédotthon alapító tagjainak sorába. A „Mi a szeszonyunk”-ról nevezett Szent Iskola nővérek és Hold Ádám lippai esperes szintén 100—100 koronával léptek nevezett cselédotthon kötelekébe, mint alapító ta-

gok. Már most is jelenthetjük, hogy a cseléd-otthon egyleti alapszabályainak jóváhagyása után igen tekintélyes helyekről helyzetetett megfelelő segítésbe, ami megint csak gróf Zselenski Róbertné fáradozásának gyümölcse lesz. A lippai cselédotthonnak eddig már több mint 200 tagja van.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: *Élő halott*, dráma. (Bemutató.) (B. bérlet.)

Diószeghy László tárlata.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, december 15.

Diószeghy László festőművészt, aki újabb képeiből a Központi Szállodában, a mérnök- és építészegylet helyiségében ma nyitotta meg kiállítását, nem kell megismertetni az aradi műértő közönséggel, mert jó ismerős Aradon. Nemcsak azért ismerősünk, mert sikerült művészi kiállítást rendezett már pár év előtt, hanem azért is, mert Arad megye szépségeit, érdekes és jellegzetes tájait, embereit veti vásznára gazdag és napfényes színekkel. Abból a rengeteg parlagon levő művészi szépségből, amelyet a megyei regényes, hangulatos tájak, érdekes, festőeset alá kínálkozó román típusok nyújtanak, eddigelé keveset tártak föl ahoz értő művészemberek.

De Diószeghy László értékét nemcsak a lokálpatriotizmus látja meg. Általános kvalitásokat is bőven nyújt a művész, akinek témaérzéke, hangulatos üdesége éppoly nagy, mint rajztudása és tiszta, tulzásoktól mentes színkezelése. Friss, levegős és megkapóan izléses a mostani 82 képből álló kiállítás, amelynek már nem is lehet megjövedőlni azt, hogy az aradi közönség előtt népszerű lesz. Mindjárt a megnyitás napján várhatóul nagy érdeklődés mutatkozott Diószeghy László kiállítására iránt és annak, hogy mennyire honorálják, szeretik a művész stílusát, színeit Aradon, legigazabb és minden bőséges dícséretre többet mondó fokmérője az, hogy már ma tíz Diószeghy-festményt talált gazdára.

Annyi érdekes, annyi színes és annyi beszédes kép van a kiállításon, hogy valóban nehéz kiemelni a sokból egyet is. A *Vihar*, *Őszi színek*, a román dudás és a koldusok képe talán azok, amelyeken Diószeghy ereje és egyénisége legteljesebben kifejezésre jut.

A kiállításon idáig a következő képvásárlások történtek: Tisza, a dudás és Tíz a tanyán, megvette Montag Manó; Bulzesdi koldusok, megvette dr. Köpf Jánosné, Fehér falu és Holdfény, megvette Köpf János dr., Leégett a putri és Gyepmester putrija megvette Merle Géza mérnök; *Őszi színek*, Veszélyben a putri, Prezesti részlet, megvette Razel József.

* A Koszkol-tárlat megnyitása. Vasárnap, 1911. december hó 17 én nyílik meg a *Kazinczy utcai* polgári fiúiskolában *Koszkol* Jenő festőművész rendkívül gazdag képkiallítása, a nagyközönség részére. A sajtónak holnap délután három óraker mutatja be tárlatát a művész.

* A Koclán-Eisner hangverseny iránt, amelyet e hó 28-án este tartanak meg a színházban, már is olyan feltűnően nagy az érdeklődés, hogy a színház igazgatósága már 18-ikától árusítja a jegyeket. Ezért fölkerik a C bérletket, hogy hétfő reggel 9 óráig intézkedjenek bérletük iránt, mert azon tul jegyeiket a színházi pénztár eladja.

* Az élő halott. Szombaton este mutatja be a szintársulat *Tolsztoj* Leó hatalmas színpadi alkotásában *Az élő halottat*. A darabon végigvonul a Tolsztoj annyira jellemző erő és realizmus és a témában oly forradalmi tendenciákat szólaltat meg a nagynevű orosz szerző, amelyek elsőrendű társadalmi és irodalmi értéket adnak a darabnak. A darab meseje is magán viseli Tolsztoj mélyreható karakterét. A tartalom a következő: Protassow Fedor észreveszi, hogy barátja, Karenin Viktor és felesége, Liza, szeretik egymást. Öngyilkossággal akar fölreállni az utból. De Masának, a szép cigányleánynak rábeszélésére csak úgy rendezi a dolgot, mintha öngyilkos lett volna. Valójában elsökök és együtt él Masával. Liza és Karenin csakugyan szeretik egymást. Bevallják kölcsönös szerelmüket és miután Protassow öngyilkos lett, megesküsznek. Protassow egy csapszékben azonban elmondja a történetét, hogy ő tulajdonképpen élő halott. Egy rendőr-kém kihallgatja az elbeszélését és feljeli. A vizsgálóbírónál megtudja Fedor, hogy őt is, feleségét is súlyos ítélet várja. Az asszony mindenesetre elszakad Karenintől. Fedor erre gyönlövi magát. A darab főszerepét, Protassowot, Beregi Sándor dr. fogja játszani. Régóta nem oldott meg oly nagy művészi feladatot ez a fiatal színész, mint ennek a szerepnek az eljátszásával. Hetek óta készül erre a szerepre Beregi. A társulat többi tagjainak is nagy feladat jut osztályrészül. A drámát Keszler Ede rendezi.

* Disznótör és színház. Az aradi szintársulat nyári állomáshelye Hódmezővásárhely. A vásárhelyiek azonban majdnem hogy keveseltek azt, hogy csak nyári színészetük van és nem egyszer hangoztatták, hogy *állandó színház* kell Hódmezővásárhelynek. Most azután bebizonyosodott, hogy az a vágyakozás nem nagyon számolt a valósággal, mert Hódmezővásárhely közönsége még tízennégy napig tartó staggione-társulatot sem tud támogatni télen. Könyves Jenő staggione-ja tart most előadásokat Hódmezővásárhelyen olyan részvétlenség mellett, hogy a helyi lap így kesereg:

Mikor a színügyi bizottság azt a javaslatot terjesztette a városi tanács elé, hogy se Könyves Jenőnek, se másnak ne adjon engedélyt téli előadások tarására, tisztán látta maga előtt azt a mélyen elszomorító képet, amely most az előadások során napról-napra elibénk tárul. A színügyi bizottság tagjai, úgy látszik, ismerik a mi közönségünket, amely télen a lakodalmak és disznótörök idényében nem mozdul ki a jól fűtött kemence padkájáról. Ne álltassuk magunkat továbbra is azzal, hogy nekünk szükségünk van állandó színházra, amely a fennforgó körülmények között ebben a században nem is fog felépülni. Olyan városban, ahol egy 15 napos színi-évad alatt összesen 80 ember jön össze egy-egy előadásra, ott még álmodni sem szabad állandó színházról.

* A Neogrády-tárlat vasárnap estig marad nyitva, mert többen felkérték a kiállítást rendező céget, hogy hosszabbítsa meg két nappal a tárlatot. Így a közkívánságnak engedve a mester kiállításában még két napig gyönyörködhetik a műértő közönség.

* Délutáni előadások. Vasárnap délután a szintársulat felújítja Martos és Huszka rég nem adott operettjét, a *Gül Babát*, amelynek főszerepében a társulat legjobb erői fognak fellépni. Karácsony előtt, 24 én délután fél négy óraker nagy gyermekelőadást rendez a színház. Színe kerül a *Hófehérke* és a *hét törpe* című tündérröge.

* Komlóssy Emma vendégjátéka. Irtunk már róla, hogy Komlóssy Emma ismét vendégszerepelni fog az aradi színpadon. Háromszor fog fellépni legjobb szerepeiben. Vendégjátékát a *Cigányszerelem* operettben kezdi, a *Táncos huszárokban* folytatja, a *Piros bugyelláris* pedig befejezi. A vendégszereplés mindhárom estéje bérletben és rendes helyárak mellett fog lefolyni.

* Végzetes nyaralás. (Asta Nielsen premier.) Az Uránia színház minden egyes előadását zsufolásig megtöltötte a pénteki premiéren a közönség. Asta Nielsen ismét diadalmaszkodott a közönségen, az ő páratlan művészete ismét meghódított mindenkit és Urbán Gad darabja Nielsen művészetével letört minden eddigi szenzációt. Most új oldaláról ismertük meg Nielsent, A nőstikus szerelmes szívű leány szerepében talán még hódítóbb, mint nagyvilági dámák szerepében. Bájos, ellenállhatatlan, csábító. Maga a szép Spreewölgy eszményi szép vidékein játszik, látványnak is pazar és lebilincselő. Az Uránia publikum elragadtatással nézte végig a mesteri mozgóképét, melynek sikere mind a három napra biztosítva van. Az Uránia új képe új siker, mellyel újból igazolja, hogy az első az összes mozgókép színházak között.

175

* Taifun. (Az Uránia legközelebbi ujdonsága.) Lengyel Menyhért világhírű darabjának, a Taifunnak párisi előadásáról mozgókép készült. Ezt a hatalmas képet kedden mutatja be az Uránia színház.

175

* A 13-as számú cella. (Tragédia egy tébolydában.) Az Apolló színháznak a ma esti bemutató komoly sikert hozott. Régen nem láttunk oly művészi nivón álló képet, mint amilyen a 13-as számú cella. A cselekménye virtuoz kompozíció, amely minden apró nianzában a modern kor emberének készült. Szenvedélyes asszony szerelmet, vakmerő férfivágyakat, illatos levelet, éjjeli találkát, izgalmas jeleneteket és az igazi élet minden szép és kétségbeesítő momentumát megtaláljuk a képben. Az elmeorvos kábítóan szép felesége megismerkedett egy fiatal emberrel. Egy előkelő bálon hozza össze őket a sors s halálosan szerelmesek lesznek egymásba. Az asszonynak követni kell a férjét s egy levelet hagy hátra a fiatal embernek, akit a lakására találka hív. A fiatal embert izgatja a veszedelmes vállalkozás: elmegy a tébolydába légyottra. Ezzel nagy veszélybe sodorja magát. Ki van annak téve, hogy kiderül a titok s kompromittálni fogja az orvos feleségét. Nincs más menekvése a helyzetből, mint beszökik a 13-as számú cellába, ahová később azonban egy őrültet zárnak be. Az őrült nekiesik, letiporja és folytatni kezdi. A fiatal ember a kiállott izgalmaktól szintén megőrül. Az orvos ekkor megtudja, hogy felesége meg akarta csalni, de hűtlenségét megboszulta a sors. A kinematográfának eme világszenzációval bíró attrakcióját szombaton is bemutatja az Apolló színház.

177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene.

5757

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Elnökség az állami tisztviselők aradi egyesületében. Vasárnap délelőtt 11 órakor az állami tisztviselők egyesületének aradi fiókjában rendkívüli közgyűlés lesz, amely alkalommal a lemondott Róka József elnök helyét töltik be és foglalkoznak a családi pótlék kérdésével. A közgyűlést a város háza közgyűlési termében tartják meg s az előjelekből ítélve, izgalmas lefolyású lesz.

(*) A vasutas szövetség karácsonyfa ünnepélye. A vasutas szövetség aradi kerülete évről-évre nagyobb szabású karácsonyfa ünnepélyt rendez, amely alkalommal a kerülethez tartozó vasutasok árváit és a szegénysorsú kartársak gyermekeit felruhazza. Az idei karácsonyfa ünnepélyen a szövetség központi vezetősége öt tagjával, élükön Faludi József ügyvezető igazgatóval képviseli magát.

A nagyszabású karácsonyfa-ünnepély, amelyen mintegy 70 gyermeket ruháznak fel, e hó 17-én, vasárnap d. e. 11 órakor fog a központi szálló nagytermében megtartani. Az ünnepélyen az Aradvárosi árvaház árvái Balázs Ferenc igazgató vezetése alatt ének és szavalatokkal vesznek részt. Az ünnepi beszédet Eber Nándor máv. s. tükár tartja. A szövetség kerületi elnöksége ez uton kéri fel ugy a kartársakat, mint a nagyközönséget, hogy az ünnepélyt jelenlétükkel megtiszteljék.

Vilmos császár halálos veszedelemben.

— Automobil-katasztrófa és merénylet. —

Távirati tudósítás.

Berlin, december 15.

Óriási riadalom volt Vilmos császár körül tegnap délután Potsdamban. A császár automobilon robogott a Kaiser Wilhelm strassen s az automobil épen be akart kanyarodni a Kurfürstenstrassera, mikor ez ottani ulánus ezred egy automobilja szembe került a császáréval. A soffőr észrevette a veszedelmet, megőrizte a lélekjelenlétét, de minden erejét meg kellett feszíteni, hogy az összeütközést kikerülje. A járókelőket óriási rémület fogta el, sikoltozva, idegesen össze-vissza futkostak, a császár azonban megtartotta hidegvérét és nyugodtan ülve maradt az automobilban, amely a karambol elől az utolsó pillanatban kitérve, lassan tovább haladt.

Boroszlóból jelentik: Vilmos császár tudvalevőleg nemrég Sziléziában járt s most kétségtelenül megállapították, hogy ellene akkor merényletet akartak elkövetni. A császár egy vicinális vasuton készült a Neudegg-kastélyba, de a vonalon dinamittöltényt találtak s ezért a császár lemondott a vasut használatáról, automobilon ment. Hivatalosan akkor ártatlan esetnek tüntették fel a dolgot. Hogy a patrout valami bányamunkás csak véletlenül vesztette el, vagy pedig csak azzal a szándékkal helyezte el a pályatesten, hogy valamelyik társa megtalálja és a vasut-igazgatóságtól a dinamittöltények megtalálói részére kitűzött száz márka jutalmat fölvehesse. Mindazonáltal a legnagyobb titokban szigorú vizsgálatot indítottak és ekkor kiderült, hogy egyáltalán nem ártatlan természetű a dolog s a dinamittöltényt tényleg a legveszedelmesebb szándékkal helyezték el, merénylet készült a császár vonata ellen. A tettest, akinek a személyét még nem tudták megállapítani, azoknak az anarkistáknak a körében keresik, akik egy idő óta titokban a sziléziai munkásokat izgatják és bujtogatják.

MULATSÁGOK.

(=) Az Acsev. szárnyaskerek dalkör estélye. Fábry Sándor dr. vezérigazgató védnöksége alatt álló Acsev. szárnyaskerek dalkör december hó 31-én, a városligeti vendéglő összes helyiségeiben, saját kebelében létesítendő munkás könyvtár alapja javára hangversennyel egybekötött zártkörű Szilveszter-estélyt rendez.

Az est műsora a következő: 1. Ziegler. „Dalárinduló” éneklő a dalkör. 2. „Az elkényeztetett férj”. Tréfa Hyppolitól. Személyek: Endre, a férj Szilvássy Antal. Róza, a felesége Róchovánszky Boriska urleány. 3. Lányi E. „Régi nota” éneklő a dalkör. 4. Georg Latiomon bűvész-mester mutatványai. 5. Kuplé. Éneklő Szilvássy Antal. 6. Lányi E. „Éjszaka van” éneklő a dalkör. 7. Valse de l'opera Faust de Gounod Paraphrase de Coeert par F. Liszt. Zongorán előadja Hnnyadi Ilonka

urleány. 8. „Az elefánt”. Bohózat 1 felvonásban. Dezső Józseftől. 9. Az 6 év bucsuja, az új év érkezése nagy néma képlet.

Aradmegyei cigányok pénzgyára.

— Védő-sztrájk készült. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

Arad-, Csanád- és Békésvármegyékre kiterjedő bonyodalmas pénzhamisítási monstre-bűnpör tárgyalását kezdette meg ma a szegedi kir. törvényszék Pókay Elek táblabíró elnöklésével.

A bűnügynek tizennégy vádlottja van, akik részére ugyanennyi védőt rendelt ki a bíróság. A védők egy része azzal a tervvel foglalkozott, hogy megtagadja a védelmet, mert a hivatalból kirendelt ügyvédeknek a többnapos tárgyalásért semmi honorárium sem jár. Így a monstre bűnügy tárgyalását el kellett volna napolni.

A tervvégrehajtásáról azonban mégis lemondtak. Több vádlott ugyanis vizsgálati fogságban ül s ezeken esett volna igazságtalanság a tárgyalás elnapolása miatt. A mozgalom leszereléséhez nagyban hozzájárult Pókay Elek elnöknek egy méltányos kijelentése is. Az elnök ugyanis áttanulmányozta a bűnügy hatalmas anyagát s azt látta, hogy a vádlott közt nincs érdekellentét és ezért megengedhető, hogy több vádlott védelmét egy ügyvéd lássa el. Ez megnyugtatta az ügyvédeket és gondostodnak róla, hogy időközönként egymást felváltásák.

A vádlottak padján Kovács Máté tizennégy füstösképu bűntársával nézett farkasszemet a bírósággal.

* A vád szerint a cigányok előbb a csanádmegyei Sajtényben, majd az aradmegyei Szemlakon, később pedig Kertesén tiz- és huszkoronás aranypénzt, majd egy- és ötkoronás ércpénzt gyártottak.

A pénzhamisító banda a sajtényi határban kukoricatörés alkalmával ismerkedett össze. A banda vezetői, Kovács Máté és Csurár József, a szomszédos kukoricások meggyéjén beszédbe elegyedtek, hogy ki tudna hamis pénzt készíteni. A tervet csakhamar eszelekvés követte. Egy vaskarikába sárga agyagot gyurtak, amibe egy koronást belenyomtak. A pénz másik oldalát ismét formába nyomták és így két agyagmintát összeillesztve, a szélénél megfúrták, ólommal és vinkkel kiöntötték, majd beara-nyozták. Alig indultak azonban utra az első hamisítványok, a nagylaki esendőség ébersége nyomán jött a pénzgyártásnak.

Bátori János járásörmester és Simon Vendel esendőség-vezető több napi fáradságos nyomozás után összeszedték a három vármegyére terjedő pénzhamisítás tetteseit, megtalálták a fémolvasztáshoz használt lábast, kanalat és a tüzelésztésre való fújtatót és egyéb hamisító formákat és gépeket. A bonyodalmas ügy tárgyalása előreláthatólag öt-hat napig el fog tartani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Egy pofon következményei. Ilyen című tegnapi közleményünk egyik téves adatának helyreigítására kértek fel bennünket. Lukácsy Lajos hártulajdonos nem mondott fel a sértett Zombory Gyula fodrásznak, hanem dacára annak, hogy Jankovics György a helyiségért nagyobb bért ígért, megújította vele a szerződést.

HIREK.

— A főherceg regénye. Münchenből jelentik: A lapoknak az a híre, hogy *Heinrich Ferdinánd* főherceg rangjáról lemond, nem felel meg a valóságnak. A főherceg már évek óta *Novem* gróf néven Münchenben lakik és festéssel foglalkozik. *Heinrich Ferdinánd* a katonaságtól állandóan szabadságon van, azonban finnepi alkalmakkor meg szokott jelenni. Osztrák és bajor rokonaival állandóan jó viszonyban él.

— Konrad báró lemondása. Bécsből jelentik: A Reichsrat mai ülésén az osztrák miniszterelnök válaszolt Konrad vezérkari főnök lemondása ügyében hozzá intézett interpellációra. Válaszában kijelentette, hogy ami a vezérkari főnök felmentését illeti, arra nézve nem nyilatkozhatik, miután a császárnak, mint legfőbb hadúrnak a vezérkari főnök kinevezése épügy hatalmában áll minden korlátozás nélkül, mint a többi tisztek kinevezése. Tiltakozik a szociálisták interpellációjában rejülő ama támadások ellen, melyeket a trónörökös ellen intéztek és végül kijelenti, hogy a kormány, úgy mint eddig, ezentul is ugyanazt a külpolitikát fogja követni, amelyet eddig követett.

— Sztankovits Miklós üzletvezető ünneplése. A Magyar szent korona országai vasutas szövetsége aradi kerülete, ilusztris tagjának Sztankovits Miklós üzletvezetőnek tiszteletére folyó hó 16 án, szombaton este, nevenapja alkalmából a központi szálló nagytermében családias jellegű műsoros társas estélyt rendez. A szövetség központi elnöksége, mely a kerület e hó 17-iki karácsonyfa ünnepélyére már 16 án Aradra érkezik, a rendezendő estélyen testületileg részt fog venni. Az estélyen *Osók Vilma* a nagyváradi színház tagja, több számmal szerepel.

— Az építész-mérnöki állás. Ma járt le az építész-mérnöki állásra kibírdetett pályázat határideje. Ot kérvény érkezett be és pedig Aradról *Kóvér Tibor* építész-mérnök és *Hack Endre* építész, Budapestről *Bohn Jakab* építész és *Kovács József* építész-mérnök, végül Nagybecskerekéről *Kiss János* építész, kir. segédmérnök küldték be okmányaikat. Az új mérnököt a főispán nevezi ki és annak január elsején kell elfoglalni állását.

— Az állampénztári tisztviselők sérelme. Az 1912. évi költségvetéssel befejeztetett az összes állami tisztviselők státuszrendezése s így az adóhivatali (állampénztári) tisztviselőké is. Míg a tervezet a többi szakoknál a helyben való automatikus előlépés lehetőségét nyújtja, az adóhivatali (állampénztári) tisztviselőkre ennek ép ellenkezőjét szándékozik statuálni. E jogtalan, indokolatlan és felette sérelmes intézkedés ellen az egész ország adóhivatali (állampénztári) tisztviselő kara méltán felszólalt s az egyforma elbánást kéri magára alkalmazni. Így az adóhivatali tisztviselők aradmegyei szervezete is, ki igazságos ügyében való közbenjárásra *Tisza István* grófot is felkérte. Aradváros képviselője es alkalommal ismét tanúságát adta a tisztviselők ügyei iránt való jóindulatának s eljárva az ügyben a szervezet elnökéhez, ifj. *Schweiger Páter*hez, a következő levelet intézte: —

„Igen tisztelt uram! Folyó hó 1-én kelet levelökben tárgyalt ügyre felhívtam az illetékes körök jóindulatu figyelmét, akik a legnagyobb méltanyossággal fogták azt megfontolás tárgyává tenni. Igaz tisztelettel vagyok öszinte híve, *Tisza István*.”

— Halálozás. Az aradi detektív testület egyik jeles tagja, *Balla János*, ma délelőtti 9 órakor elhunyt. Súlyos szenvedésektől váltotta meg őt a halál. Temetése holnap délután lesz, a kórház halottas házából.

— Véres merénylet a bukaresti svajci konzul ellen. Életveszélyes merényletet követett el egy fiatal suhanc tegnapelőtt Bukarestben *Staub János* ottani nagykereskedő és a svajci köztársaság konzulja ellen. A merénylet egy *Romanescu Dumitru* nevű fiatalember, akit a konzul egy héttel ezelőtt inasnak fogadott fel. Pár nap mulva azonban a fiut azzal bocsájtotta el, hogy szolgálati és illetőségi irományait hozassa rendbe, mivel e nélkül őt szolgálatában meg nem tarthatja. Valószínűleg ez volt az oka annak, hogy *Romanescu* bosszút forralt volt gazdája ellen. Midőn ugyanis tüzetének udvarra nyíló ajtaját este becsukni akarta, hátulról egy hatalmas fejszeesapás érte nyakszírtén, s mikor erre *Staub* megfordult, egy másik vágás homlokát hasította be, úgy, hogy a szerencsétlen ember vérrel elborítva, eszméletlenül esett össze. A tettes és *Staub* kifutó inasa, aki szintén részese volt a merényletben, elillantak. Később azonban a rendőrség a fiukat, kik a szülői lakásra menekültek, elfogta. *Staub* konzul állapotja aggasztó.

— Nem kér bocsánatot. Furosa katonai botrány történt a múlt hónap elején az üllői uti kaszárnyában. A főváros vízvezetési ügyosztályának két szerelőjét egy közöshadseregbeli kapitány megvasaltatta és lezáratta. *Bározy* polgármester feljelentésére a hadtestparancsnokság rögtön vizsgálatot indított a letartóztatásnál asszisztáló tisztek ellen. A vezénylő kapitány azonnal hajlandó lett volna a fővárosban esett sérelmet bocsánatkéréssel elintézni, de *Makronovic* ezredes, akit onnan ismernek a városházán, hogy az egyedüli parancsnok *Pesten*, aki nem tisztelgett a polgármesternél, nem engedte meg a bocsánatkérést. Az ügy tehát felsőbb fórum elé kerül. A hadtestparancsnokság ma arról értesítette a fővárost, hogy a főváros panaszát a hadbírószághoz tette át.

— Sikeres repülés. Budapestről jelentik: *Kvasz András*, a már ismert nevű magyar pilóta ma délelőtti gyönyörű produkciókat végzett a rákosi repülőtéren s elért időtartamával újabb magyar rekordot teremtett. Fél tízenegy órakor emelkedett föl először a levegőbe, negyvenötven méternyi magassra, leírt huszonhét kört, nyolc nyolcást s csak tizenkét órákor ereszkedett le, tehát egyhuzamban másfél óráig repült. Negyed óra mulva újra megindította gépét, ezúttal egy óráig tartózkodott a levegőben s negyed kettőkor minden baj nélkül leszállt.

— Hóhérré közre juttatták a testvérei. Tripoliszból jelentik: A haditörvényszék ítélete alapján tegnap felakasztották *Achmed ben Omart*, aki Tripoliszban egyike volt a legbefolyásosabb és leggazdagabb arab főuraknak. *Achmed ben Omar* az olaszokat partraszállásukkor üdvözölte és letette nekik a hűség esküt. Titokban azonban tovább is összeköttetésben állt a törökökkel. Két hét előtt letartóztatták s mikor tripoliszi házáat és az oázisban levő villáját átkutatták, sok fegyvert és tőlényt s árulását kétségtelenül bizonyító okmányokat találtak. A főurat saját testvérei jelentették fel.

— Tízezer koronás ékszerlopás. Budapestről jelentik: Ma délben megjelent a főkapitányságon *Visy Károlyné* és ismeretlen tettes ellen följelentést tett, mert valaki ellopta tízezer koronát érő nyakláncát, amely 72 darab gyöngyből áll gyémántos csattal. *Visyné* az Angol királynő szálló 62. számú szobájában lakik. Állítása szerint a szobájában feledte a nyakláncot és hiányát ma délelőtti vette észre, amikor már az utcán járt. Szobája kulcsát a portásnak adta. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Eltűnt postakezelő. Mezőkovácsházáról írja tudósítónk: *Dékány Juliska* mezőkovácsházai postakezelő vasárnap szabadságot kért, hogy szüleit meglátogassa és azóta nem tért vissza. Főnöke jelentést tett a nagyváradi postaigazgatóságnál, ahonnan egy postatitkárt küldtek ki a hivatal megvizsgálására. Ugy a fölülvizsgálatnál, mint a rovacsolásnál a legnagyobb rendet találták. A szülők is kétségbe vannak esve leányuk eltűnése miatt. A hatóság körözi. Hogy mi törtéhetett a leánnyal, még csak nem is sejtik. — Másik jelentés szerint attól félnek, hogy az eltűnt postakezelő valahol öngyilkosságot követett el, mert a szép fiatal leány sokat foglalkozott az öngyilkosság gondolatával és gyakran emlegette életuntességét.

— Megszökött hadnagy. Debrecenből táviratozzák: A harminckilencedik gyalogezred parancsnoksága ma bejelentette a rendőrségen, hogy *Kirchner* hadnagy néhány nappal ezelőtt megszökött ezredétől. A vizsgálat megállapította, hogy *Kirchner* az ezred pénzéből sikasztott s ezért kérte a parancsnokság a hadnagy körözését, aki mulatós természetű ember volt s könnyelműsége kergette a romlás karjába. Azt hiszik, Bécs felé vette útját, azért a debreceni rendőrség elsősorban Bécsbe telefonozott, de egyúttal elrendelte országos körözését is.

— Családirtó kereskedő. Frankfurtból jelentik: A közeli *Oberkurzel* helységben *Sauer* kereskedő, miután rosszul sikerült spekulációval egész vagyonát elvesztette, borzalmas tettet követett el. Amíg a családja aludt, revolverrel rálőtt a feleségére és négy gyermekére és azután öngyilkos lett. Az egyik fiú azonnal meghalt, a felesége és többi három gyermeke halálosan megsebesült.

— A postarabó az ügyész fogházában. Az aradi rendőrség teljesen befejezte *Truczsa Tódor* bűnyűgyében a nyomozást és ma átvitette őt az ügyészhez. Az ellopt pénzéből, mint megirtuk, megkerült 4370 korona és a felmerült kiadások levonása után az összeget a rendőrség az aradi postának kiszolgáltatta.

— Gyilkos szerető. Nagyszalontáról jelentik: *Sust Mihály* békéscsabai ménesakari altiszt tegnap, az ottani szállodában mérgezési tünetek közt meghalt. A vizsgálat folyamán a gyanu *Bucsei Zsuzsannára* irányult, akinek viszonya volt az altiszttel. A leány tegnapelőtt hirtelen eltűnt Békéscsabáról s a csendőrök *Sarkadon* lakó szüleinél találták meg. A leány tagadta a bűnösséget, azonban nagyon sok körülmény ellene szól, úgy, hogy a csendőrök letartóztatták és a község házában fogdájába zárták. Délután akarták *Csabára* szállítani, azonban mikor benyitottak hozzá, a fejkendőjén találtak felakasztva. A leány azonban még életben volt és csakhamar eszméletre keltették.

— Mérgezés gyanúja. Máriaradnán ma négy napos betegeskedés után meghalt *Popovics Györgyné* napszámos asszony. Miután egész idő alatt gyomorfájásról és görcsökről panaszkodott, a vizsgálóbíró elrendelte a hulla felboncolását annak megállapítása végett, hogy nem-e mérgezték meg az asszonyt. A boncolás ma délután történt meg. A hulla belső részeit felküldték az állami országos vegyvizsgáló állomásnak.

— Lezuhant menyezet. A Petőfi-utca 4. számú ház bontásánál dolgozott *Szabó Ferenc* 54 éves napszámos. Az első emelet menyezetét kezdték ki a munkások és alig azedtek szét néhány négyzetmétert belőle, mikor óriási robajjal leszakadt alattuk. *Szabó* súlyos sérüléseket szenvedett. Orvosi vélemény szerint a sérülés nyolc napon túl gyógyul.

— Választások Horvátországban. A horvát tartománygyűlés 88 választókerületéből 59 ma választotta képviselőjét. A károlyvárosi kerületben a mai napra kitűzött választást elnapolták, miután nagy izgalom uralkodik a városban. Korenicában és Verbavszkóban az ellenzék agitációja folytán szintén nem lehetett a választásokat megtartani, úgy, hogy eddig mindössze 56 kerületben ismeretesek a választások eredményei. Ezek szerint a mai napon megválasztottak 20 kormánypárti, 13 koalíciós és 12 jogpárti képviselőt. 10 kerületben pótválasztás lesz, egy választókerület eredménye pedig nem ismeretes. Zágrábban az első kerületben Tomasics Miklós bánt választották meg 15 szótöbbséggel, a második kerületben Spavec egyetemi tanárt Kulmer gróffal szemben, a harmadik kerületben a jogpárt jelöltjét választották meg a koalíciós jelölttel szemben. A koalíció vezérférfiai közül megválasztották Magdicsot, Nikolicst, Medakovicst és Budeszavlyevics Budet. Pejacevicst jogpárti programmal két helyen is megválasztották ugymint Vukováron és Nasion. Karlovián a szerb radikális jelölt és a kormánypárt jelöltje között pótválasztás lesz.

— Tíz nap. Rövid idő ugyebár 10 nap a mégis mily fontos időszakot jelent a karácsonyi ünnepek előtt. A nagy, hatalmas tolongás a várva-várt igazi forgalom, szindus képekben ilyenkor játszódik le a városok boltjaiban. Megindul az emberáradat a kereskedők, bár a néhez munka az övék, örömmel látják, mint telik az üzlet vásárló közönséggel. Természetes, hogy ezen mozgalmas napokban a legnagyobb diadalt azon fényesáruházak illik, melyek a sok játék és ajándék tárgyakat szállítják a karácsonyra alá. Vezető szerepe van Fischer Simon nagyáruházának a Szabadság-téren. Ha bete kintünk ezekbe a ragyogó helyiségekbe, büszke örömmel telünk el, hiszen azt látjuk, hogy bizony mi már igazi nagyváros számba megyünk. 6075

— Birkózás a pribékekkel. Párisból jelentik: *La-Manche*ban a napokban végeztek ki egy *Hamet* nevű apagyilkost. A gyilkos mezitelen lábakkal hallgatta végig az ítélet kihirdetését, mert a francia törvények ekként rendelkeznek az apagyilkos kivégzéséről. Az elítélt nyugodtan hallgatta végig míg az elnök felolvasta az ítéletet s a kihirdetés után fennhangon kiáltotta: „Istentől és emberektől bossánatot kérek eikövetett bűnömért!” Ebben a pillanatban megragadták a pribékek, de az elítélt, aki eddig nyugodtan és bátran viselkedett, intelen eilenszegett és birokra kelt a pribékekkel, rugta harapta azokat s csak nagynehezen sikerült a gyilkost lenyomni a nyaktilló alá. Az egyik pribék majdnem szerencsétlenül járt az ítélet végrehajtása közben, mert félkezé, melyel az elítélt fejét tartotta, majdnem leszlette a lezuhánó bárd s csak az utolsó pillanatban tudta elkapni.

— Szolid árak vannak igaz Sándor ékszerüzletében Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— Merénylét. *Budapestről* jelentik: Pár Giszella rendőri felügyelet alatt álló nőnél ma délután megjelent Varga József 23 éves állás nélküli arasági mas. A beszéd során érdeklődni kezdett, hogy a leánynak vannak e ékszerai és a feleletet be sem várva, a leánya vetette magát és fojtogatni kezdte. A leány sikoltozására a házbeliek berontottak, rendőrt hívtak, aki Vargát bekísérte a kapitányságra.

— Karácsonyi és újévi ünnepek közeledtével ajánljuk a fényképek kedvelők szíves figyelmébe modernül berendezett fényirdánkat, ahol minden kivitelű egyes és családi képeket a legizlésebben és leggyorsabban elkészítünk. Megrendelőink emlékül egy saját fényképpükkel el látott izléses fénykeptartó naptárt kapnak ajándékkul. Stojkovits és Békés Szabadság-tér 16. sz.

— Ingusz I és Fia könyv- és papírkereskedése csak a Weitzer János-utcában létezik. A két üzlet egyesített raktárát igen olcsón árúsítja. Karácsonyra a legelőnyösebb bevásárlási forrás. 6071

— Bál, estélyi cipők, minden formában és minőségben, igen olcsón beszerezhetők a Moskovits-cipőgyár raktárában. Ugyanott valódi sárcipők és hócipők óriási választékban.

— Páratlan karácsonyi alkalmi bevásárlás. Tulhalmozott raktár miatt bevásárlási áron árúsítja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) remek szép ékszereit, zsebóráit és ezüstmű raktárát. Telefon 439. 6029

— A karácsony a gyermekek katasztrófája, ha nélkülözniök kellene Oetker dr. sütőporával készült kuglófot. A gyermekeknek igazuk van, mert egy Oetker-kuglóf, tejet, lisztet, zsírt, tojást és cukrot tartalmaz, tehát az emberi szervezet nélkülözhetetlen tápanyagait, izletes és rendkívül könnyen emészthető formában, ami különösen gyermekeknek igen fontos. Ugy a leggyorsabb, mint a legfinomabb konyhák sikerének titka a tészta és sütemények körül Oetker dr. sütőporában rejlik. Karácsonyi sütemények készítésénél vegyük igénybe Oetker dr. A Baden Wien 16. receptjeit, amelyeket lapunk nőolvasói ingyen és bérmentve kapnak. Egy levelezőlapon közölt cím elegendő.

— Petrás Sári dr. Bíró Gézához. Tisztelt Gyógyszerész Ur! Havasi Gyopár krémjét használtam és kitűnőnek találtam. Udvozzlettel Petrás Sári.

— Saját érdekében ajánlom a t. vevőközönségnek, hogy tekintse meg a szépen szortírozott és a legkényesebb izlésnek megfelelő karácsonyi kiállítás, hol óriási választék van a legizlésebb dísz tárgyak és használati cikkekben, melyek legolcsóbban beszerezhetők. Képekben legnagyobb választék és legolcsóbban lesznek elkészítve. Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszműtáru kereskedés, Andrássy-tér 20. Városi és megyei telefon 568. sz. 5928

— Perzsaszőnyeg raktáram Weitzer János-utcában, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: Schwarz Zsigmond. 4786

— Nagy háborúságot okozna a családban az, ha szereteteinknek venni szándékolt karácsonyi és újévi ajándékot nem Hirsch Jenő óras és ékszerésznel (Forrai- és Rákóczi-utca sarkán) szerelné be, mert csakis ott kaphatók a legizlésebb arany és ékszertárgyak legolcsóbban! Próbálja meg — nem bánja meg.

— Társasjátékok Kerpel Izsonál. 4871

— Karácsonyi díszek, káprázatos ujdonságok Kerpel Izsonál. 4871

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

TARKASÁGOK.

(Az író.) Egyik közeli városban történt. A városka irodalmi társaságában nagy választásra gyűltek össze az ifju és vén irodalmárok. Hat megüresedett helyet kellett betölteni és természetesen nagy korteskedést fejtettek ki a pályázók. A választás titkos szavazással történt meg és legnagyobb meglepetésre egy asszonyt is megválasztottak, akiről senki sem tudta, hogy voltaképpen milyen irodalmi működést fejtett ki. Az egyik szókimondó tag hevesen kommentálta a választás eredményét és megkérdezte a társaság elnökétől:

— Voltaképpen ki ez az asszony? Irt ez már valamit, hogy ide beválasztottak?

A mély humoru elnök ősz szakállát simogatva válaszolt:

— Hogy ne irt volna barátom! Legalább negyven tagnak irt könyörgő levelet!

(Főpincéri okoskodás.) A Városi Kávéház figyelmes tulajdonosa ma délután mutatta be a pompás berendezésű szórakozóhelyet az aradi sajtó képviselőinek. A frissen berendezett kávéházból természetesen a legfontosabb butordarab: a főpincér sem hiányzott már. Amikor az egyik újságíró fizetni akart, Mátyás a visszaadásnál egy gyanus pengésű egyforintost is vissza akart adni. Az újságíró csodálkozva jegyezte meg:

— Mátyás, ez a forint hamis!

— Ugyan, szerkesztő ur, hova gondol — mondta a főpincér nyugodtan — tessék csak megnézni rajta az évszámot!

Az újságíró rápillantott és hangosan olvasta: — Ezernyolcszázhetvenkettő. Mit akar ezzel mondani Mátyás?

— Ha ezt a forintost 1872 ben készítették és ha hamis lenne, csak nem gondolja szerkesztő ur, hogy még most is forgalomban lehetne?

Az újságíró előtt néhány üres üveg állott, ez magyarázza meg, hogy a főpincérnek ezt felelte, miközben a hamis forintost a zsebébe csusztatta:

— Mátyás, magának van igazja!

Körömápoló készletek

(Manicure készlet.)



3611

Egyszerű kivitelű a legfinomabb kivitelig

francia és solingeni műserekkel; csont, celluloid, elefántcsont, ébena, gyöngyház, teknőc és ezüst eszközökkel 5.— kor.-tól 80.— kor.-ig, továbbá

finom illatszer, fésű és kefe készletek 4 — K-től 50 — K-ig

igen nagy választékban

Hánu Nestor

„Vöröskereszt Drogeria“

Arad, Weitzer János-utca 2.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Országos Pénztár közgyűlése. *Budapestről* jelentik: A régi képviselőház nagytermében ma kezdette meg az Országos Munkás Betegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár a rendes évi közgyűlést. Lukács József alelnök lendületes beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, kimutatta a pénztár múlt évi működését és kiemelte, hogy a munkásbiztosítás terén a hazai viszonyok között a centralizáció keresztülvitele mellett várhatunk eredményt. Jelenti, hogy 258 munkaadó és 261 biztosított kiküldött van jelen, úgy hogy a közgyűlés határozatképességét megállapíthatja. A napirend első pontja gyanánt tárgyalták a pénztár 1910. évi működéséről szóló jelentést, amelyhez Sziklai Zsigmond szólt fel, aki a jelentés tömörebb alakjára nézve és a közgyűlés korábbi megtartására nézve tett propositiót. Ezután megkezdték a részletes tárgyalást, amelyet holnap folytatni fognak.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 15.

Eljutottunk december hónap második feléhez is és az időjárás még mindig euyhe jellegű. A vetések állása jó. A gabonaüzlet irányzata esendes, változatlan.

Elkelet a mai piacon:

1500 mm. buza	10.80—10.90
300 mm. tengeri	8.00—8.20
— mm. roza	9.50—9.60

Legcélsezerűbb karácsonyi és ujévi ajándékok

Bársony Andor

harisnya-, kötött és szövétt-áru üzletében kaphatók



Arad, Szabadság-tér 17. szám. Telefon 642. szám.

— mm. árpa 8.50—8.60
— mm. zab 9.—
Az árak ötven kilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Hétfői zárás

Budapest, december 15

Készru.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kínálat mé sékelt, vételkedv gyenge, 5 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilonként számítva:

Határiddő.

Déli sárlat	2 órai sárlat
-------------	---------------

Rosa 1912. áprilisi	11.74	11.75	11.74	11.75
Rosa 1912. áprilisi	10.26	10.27	10.27	10.28
Füzéri 1912. májusi	8.46	8.47	8.48	8.49
Zab 1912. áprilisi	9.65	9.66	9.66	9.67

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

— December 15. —

Magyar aranyjárdék 4%	1 060
Magyar koronajárdék 4%	90 35
Magyar koronajárdék 3 1/2%	78 75
Magy. földterhm. kötvény 4%	91 91
Horvát-astavon földterhm. kötvény	92 50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	210 —
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	147
Osztrák járdék papírban	91 25
Osztrák járdék ezüstbe	94.75
Osztrák járdék aranyban	115.—
Osztrák koronajárdék 4%	91.25
1880. évi osztrák államsorsjegy	160.—
Osztrák-magyar bankrészevény	19 95
Magyar hitelbank-részevény	849 75
Osztrák hitelintezeti részevény	649.50
Osztr.-magy.-államvasuti részevény	728 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.11
Német birodalmi marka	117.77 1/2
London vista	240.87 1/2
Páris vista	95.42 1/2
20 márkás arany	23.54

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Egy előfizető. 44. Nem egyenrangú. Sehol se tekintik annak.

F. J. „Pannonia magyar mozgófénykép filmgyár”.

Felelős szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, 1911. december hó 16-án

B) bérlet.

B) bérlet.

Itt először:

Élő halott.

Színmű 4 felvonásban, egy változással. Itta: Tolsztoj Leó gróf. Magyar színre alkalmazta: Vajda László. Rendező: Keszler Edg.

SZEMELYK:

Protassov	Dr. Ber-gi S.	Masa	Harmath J.
Liza, felesége	Kápolnay J.	Makarovics	Ladiszlay J.
Sasa	Vendrey V.	A vizsgálóbíró	Csáki Ferenc.
Anna	Benkóné.	Petrusin	Kulcsár L.
Karenin	Keszler Ede.	Afremov	Cseh Ferenc.
Anna	Follinuané E.	Iván, festő	Vaas Jenő.

Kezdete este 1/8 órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

Baró Simonffy-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.

Ma szombaton, 1911. december 16.

1. Divatárnyosok sztrájkja. Humoros. — 2. Márvány ipar. Tanulságos — 3. Modern szobrászat. Humoros.
4. Vándormadár. 5. Végzetes nyaralás. 4 felvonásban. 2000 méter.

December 19 től kezdve Lengyel Menyhért nagy-sikerű darabja a Tai'un.

Műsorok 8. u. 1/8 órától kezdve este 11 óráig

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában

Uranio Magyar Tudományos Színház aradi csupája

Ma szombaton, 1911. december 16-án

Csak három napig.

1. Portugál lovasság. Látványosság. — 2. Az új cselédek. Kacagtató. — 3. Nauke tréfái. Humoros.
4. 13-as cella, vagy légyott a tébolydában. Szenzációs dráma 2 felvonásban. Sláger kép.

Az előadások kezdete délután 1/8 órától folytatódásgosan 11-ig tartanak.

NYILTTÉR.*

Ma!

Ma!

Arad látványossága,

a teljesen ujonnan átalakított s minden kényelemmel ellátott

„Városi kávéház”

e hó 16-án (szombaton) ünnepélyesen

megnyilik.

Külön billiárd-, olvasó-, játék- és szórakozási termek az emeleten, ahová „Lift” viszi föl a vendégeket.

Helybeli, vidéki, fővárosi, külföldi lakók és folyóiratok.

Köszönetnyilvánítás.

Jó barátainak, ismerőseimnek. akik felejthetetlen nőm elhunyt alkalmával részvétükkel felkerestek és ezáltal fájdalmamat enyhítették, ez uton mondok köszönetet.

Stein Zsiga.

Rendkívül olcsó árakon

Karácsonyi

és ujévi ajándékok

Brilliánt és arany-ékszerek óriási választékban.

Ezüst dísz tárgyak és ezüst evőeszközök nagy raktára. Szivar készletek, cigaretta tárcák, ezüstbotok. Rendkívüli nagy választékban elsőrendű órák arany, ezüst és acél tokban. Irga órák minden kivitelben. — Külön helyiségben china ezüst.

5937

GRALLERT J. és FIA

órák- és ékszerész üzlete Arad, Andrássy-tér 22. szám.

GUBER FORRÁS

A LEGKÖNYNYEBBEN ISMERETHETŐ

ARZÉNES VIZ

VÉRSEGGÉNYESÉG SÁPKÓR

IDEGGYENGESÉG

ÁLMATLANSÁG

ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUERIÁK ÉS ÁSVÁNYVÍZKERESKEDÉSREKEN

6098

Csak a minőség

6681

révén lett világhírű a valódi

PALMA kacsuk-cipősarok

Palmakacsuk ágybetét minősége

A higienikus

elsőrangú

Olcsó karácsonyi ajándéktárgyak

két üzletünk egyesítése miatt

a Weitzer János-utcában

tulzsufoltraktárunkban

Képeskönyvek, ifjusági iratok, disz művek,

dobozlevélpapírok

rendkívül sok

karácsonyfa-disz helyszüke miatt

igen olcsón

árusítatnak.

Kiváló tisztelettel

Jugusz J. és Fia

könyv- és papirkereskedése csak a Weitzer János-utcában.

5941

Karácsonyra!

Pompás karácsonyfa diszek.

Gyönyörű levélpapírok és alkalmi tárgyak.

Remek szép imakönyvek.

Képes könyvek.

Mesés könyvek.

a legújabb

Ifjusági iratok

és karácsonyi levelező-lapok jutányosan szereshetők be

Pichler Sándor,

könyv- és papirkereskedésben Arad, Szabadság-t. l. Telefon 308. 5947

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában



TELEFON: 855.

ARAD

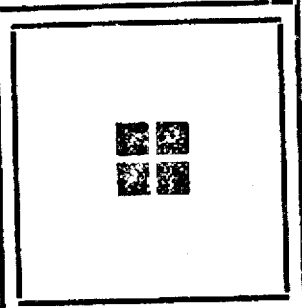
ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

OCASSIO ELÁDÁS

A közelgő karácsonyra való tekintettel, az összes raktáron levő áruk a mai naptól mérsékelt áron lesznek eladva.

OLCSÓ ÁRAK.

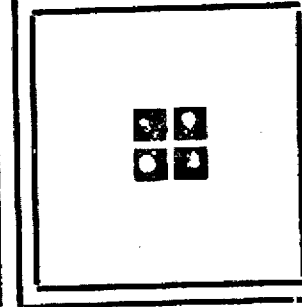


Névjegyek

csinos kivitelben készíttetnek

Az Aradi Nyomda Részvénytársaság

nyomdájában.



Költözők figyelmébe!

cellárokkal

együtt kedvező üzleti feltételek mellett szerezhetőek

KOCH DANIEL

világosság és telefonberendezés vállalat Arad, Oak Ferencz-u. 42.

Épület-, üveg- és portálüvegezési vállalat!

Értesítés.

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy Aradon, József főherceg-ut 9. szám alatt, az eva. g. templommal szemben

üveg-, tükör-, porcellán és speciális képkeretelési

üzletet nyitottam. Főtörekvésem mindenkor az leendő, hogy ugy olcsó árain, mint figyelmes kiszolgálás által, a gy. becsü vevőim meglegedését ki-demeljem.

Minden néven nevezendő javítási és képkeretelési munkálatok azonnal elvégeztetnek.

Szives pártfogást kér:


Urbán Endre.

Megnyilt az új Angol Enyveshát Vállalat

Andrássy-tér 8. sz. alatt

(Minorita templommal szemben)

5496

hol a legélethűbb mellképek már 2—3 órán belül elkészülnek. **12 darab 60 fillér.** Legkellemesebb ajándék hozzátartozóink részére. **Ujdonság enyveshát levelezőlapokban.** Remek kivitelben **6 drb. 1 kor. 20 fill.** Arcképes igazolványokhoz szükséges fényképek 3 óra alatt elkészülnek.  Felvételek fénykép után is eszközöltetnek.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Aradon, Andrássy-tér 20. szám alatt** raktáron levő cikkeket minden elfogadható árban árusítom, csak rövid ideig; u. m. **ruhaszövetek, barchet, kreton, csipke, béles és rövidárak.**

Ez alkalmat különösen ajánlom szabók és szabónők figyelmébe!!

Vételkényszer nélkül bárki meggyőződhet!

Kiváló tisztelettel:

Kádár Gyula.

5989

LEGOLCSÓBB ÉKSZERES ÓRA VASÁR

FARKAS-STREICHER SZÉGNEL

ARAD TOKOLY-TÉREN



EGY ARANY NŐI ÓRA
MÁRIA ANNYIÉÉNY UT
10 ER SZÉGNEL
21 KORONA

EGY DUPLAFEDELŰ
EZUSI NŐI ÓRA 10
KORONA STB STB



Új üzlet!

Töme ges pénztakarítást érhet el, ha **Czitter Dezsőnek** ujonnan megnyilt

VERSENY ÁRUHÁZÁ-BAN

Weitzer János-utca főpostával szemben szerzi be férfi és női, őszi es téli divatcikkeit u. m. csipkeszövetek, csipkék, selymek, női kosztümkelmék, francia flanell, barchet, férfiszövetek, ugyszinten női és férfi felöltő szövetek, melyek legjutányosabb gyári árakban vásárolhatók. **Mindenemű maradékok feltűnő olcsó árban lesznek árusítva.**

Kérem mindezekről vételkényszer nélkül mielőbb meggyőződni!

Szives pártfogást kér:

CZITTER DEZSŐ

verseny áruház.

5322

Új üzlet!

Új üzlet!



Stock-
Cognac

Medicinal

hivatalos ólomzárral
ellátott palackokban
mindenütt kapható.

5375
CAMIS
és
STOCK
gőzüzemű gyárból
BARCOLA.

Magyar-utca 2. számú

ház,

mely áll 7 szoba, fürdőszoba, ös-
szes hozzátartozókkal, különálló
parkirozott udvarral, ujonnan át-
alakítva, villany bevezetve, azonnal

bérbeadó.

Ugyanott egy parkirozott

üres telek

hosszu, utcai fronttal, szabad kézből

eladó. 5988

Bővebbet a házfelügyelőnél.

1195—1911. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értel-
mében ezennel közhírré teszi, hogy
az aradi kir. törvényszéknek 1911.
évi 18490 számú végzése követ-
keztében dr. Burdán T. ügyvéd
által képviselt Lunca takarékpénztár
Jerkosán György, Jov Mikulaj Mo-
torka György és Máris Zadvarie
ellen 1020 korona s jár. erejéig
1911. évi október hó 30-án fogana-
tosított kielégítési végrehajtás ut-
ján le- és felülfoglalt és 2440 kor.
becsült következő ingóságok, u. m.:
gőzkazán, cséplő, faépület nyilvá-
nos arverésen eladatnak.

Ezen arveréshez csatlakoztatik
dr. Vadász Armand ügyvéd által

képviselt Brandes Dávid 60 korona
tőke s jár., továbbá dr. Avarffy
Ferenc ügyvéd által képviselt
Reich Sándor 336 korona 50 fillér
tőke és jár. kiel. végett.

Mely árverésnek a borosjenői
kir. járásbíróóság 1911. évi V. 750,
672. és 804. számú végzése folytán
1020, 60, 336 kor. 50 fillér tőke-
követelés, ennek 1911. évi július
25, szeptember 4, november hó 1.
napjától járó 6% kamatai, 1/3%
váltódíj és eddig összesen 177,
89, 50, 83 korona 56 filléren
bíróilag már megállapított költsé-
gek erejéig, Lugozon, adósok laká-
sán, ahova vevők a községűzástól
alulírottal indulnak leendő meg-
tartására 1911. évi december hó 22 ik
napjának délutáni 2 órája határidőül
kiütetik és ahhoz a venni szándéko-
zók ezennel oly megjegyzéssel hi-
vatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok az 1881. évi LX. t.-c. 107.
és 108. §-ai értelmében készpénz-
fizetés mellett, a legtöbbetigérőnek,
szükség esetén becsáron alul is el-
fognak adatni.

Amennyiben az elérvezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglalták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értel-
mében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenő, 1911. évi dec.
hó 7. napján.

Nagy,
6066 kir. bir. végrehajtó.

karácsonyfadiszkek és

czukorkák

nagy választékban kaphatók

Németh Imre

cukorka különlegességi
üzletében

Andrássy-tér 20. és

Forray-utca 2. sz. a.

Telefon 418. 5508

izletes és tápláló a

**„Dózsas-
kenyér”**

Telefon szám 857. 5350

**A
Koronája
az összes
Tyukszem
elleni
szereknek**

kétségkívül az első orvosi tekintélyek által
legmelegebben ajánlott és biztosan ható

„SCHWAMM DRÜBER“

törv. véd. és szab. szivacs-gyűrűket illeti, mert ezek, új
elvezés révén hibáztatlanul szer gyanánt hatnak minden
cipőszorítás ellen, amely a tyúkszemeket és bőtyköket
érinti. Kényelmes és tiszta alkalmazás. Kapható gyógy-
szertárakban és drogeriákban, vagy a főraktárnál

Czartoryski Laboratorium Budapest
IV. Szervita-tér 4.

!! Hatóságilag engedélyezett kiárusítás !!

Hoffmann Sándor

Arad, színház-épület.

E héten igen nagy olcsósági vásár
u. m.: kitünő női fekete trico keztyűk 20 kraj-
cár, barchet és tennis blousok 150 frt, női szövet
ajkak, igen jó szabás 2-25 frt, szörme boák 2-25
frt-tól kezdve gyári árban. 5033

Óriási választék Szönyeg, fűg- Kitünő glace bőr
mindenfélé kara- göny, ágyteri- keztyűk minden
csonyi ajándék- tok mesésolcsó színben, fehér és
nak alkalmas cik- kekben. árakban, fekete 75 krajcár.

Tiszta selymek most 85 krajcár. Gyermekek keztyűk
65 kr. Reform fűzők 9 forint helyett 7 forint.
Csipke gallérok 15 krajcár.

120 cm. széles szövetek 47 kr.-tól kezdve.

Maradékok meglepő olcsó árakban.

Vászonmaradékok 28, 30, 32, 35 kra, cár,
ezelőtti árak 45 és 50 krajcár.

Ezen rovatban minden szöveg-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 181. sz.
Szerkesztőfélgé: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványos küldésével — a szövegben a szöveg előír — avagy levélbélyegekben. Tudakozódással a hirdetésre azonos munkáért kösöndő. Levélbéli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, az esetben, válaszbélyeg csatolendő. Az apróhirdetésekre díj a szöveg alapján azonos számú. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kivált az aradban néhuzással jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali hivatalra díjazással megkeresés. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.**

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt kér-
denek a kiadóhivatalba, ne tessék
eredeti okiratokat mellékelni, mert
erettük semmiféle felelősséget nem
vállalunk. Azokat az ajánlatokat,
 melyeket az apróhirdetés megje-
lésétől számított 4 héten belül
elismertjük el nem vesszük a kiadóhivatal
megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Ha hull a haja,

használjon magyar haj-perolint
Vojtek és Weiszól. III-5251

Plátói szerelemre vágyom!

Ha hölgyek között akadna valaki,
ki ilyen érzelmek fejlesztésére vál-
lalkozna, kérem szíveskedjék ezen
lap hasábjain jelezve, levelét
„Plátói érzések” jellegre a ki-
adóba küldeni. 5360

Valódi

francia és angol illatszeresek, hölgy-
porok és más kosmetikai cikkek,
a legdivatosabb hajtűk, oldalfésűk,
hajbetétek és kefeáruk Hegedüs
Gyula kefe-, pipere- és illatszer-
kereskedésében. 5451

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal, nőtlen szobalau

ki már ily minőségben alkal-
mazva volt, állást keres azonnali
belépésre. Címek a kiadóhivatalba
kéretnek. 6070

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai teendőkhöz járatos,
magyar-német nyelven gyors- és
gépíró kisasszony rögtön vagy
későbbi belépésre kerestetik. Szi-
ves ajánlatok az eddigi működés
megjelölésével a kiadóhivatalba
„L. L. 21” jel alatt kéretik. 5989

Fiatalember vagy kisasszony

irodai gyakorlatlalt, azonnal felvé-
tetik. Ajánlatok „Állandó állás”
jelige alatt a lap kiadóhivatalába
intézendők. 6087

Ügynök!

felvétetik. Jelentkezhetni 1/2 és
3 óra között. Imre Lajos, Luther
Márton-u. 1. 6068

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás.

Gyermektelen tisztviselő családnál
egy csinosan berendezett külön be-
járható butorozott szoba azonnalra
is kiadó. Bővebbet Anlich Lajos-
utca 7/e. alatt.

A polonka

teljes kiirtása csupán Vojtek' és
Weisz biztos szereivel érhető el.
III-5251

INGATLAN.

Új ház eladó,

némi teherrel, a Boros Beni térhez
közelfekvő Edelpacher-utcában,
13 évig adómentes, 815 m²-l, 3
lakással, szőlő- és gyümölcsös
kerttel, ára 27 ezer korona. Cím
a kiadóhivatalban. 6018

Demeter-utca 7a.

njonnán épült ház könnyű feltéte-
lek mellett eladó. 6034

Eladó ház.

Aradon, az Asztalos Sándor-utca
4. számú ház folyó évi december
hó 22-én birói árverésen eladatni
fog. Bővebbet Bánfi Sándor zár-
gondnoknál. 6026

Vidéki ingatlan,

amelyben évszón át vegyeskeres-
kedés és italmérés volt, előnyös
feltételek mellett eladó. Bővebbet
Ehrenfeld Ignáts fűszernagykeres-
kedésében, Aradon. 6069

KÜLÖNFÉLE.

Ha meglázott

ne orvosságot, de egy csésze
Vojtek és Weisz féle teát igyék.
III-5251

Átadó

I. ső emeleti páholy, 1. számú,
jobboldal, B. bérletre. 6072

Ha nem jól eszik
a hizója, adjon neki Vojtek és
Weisz hírneves állat tápporából.
III 5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Értesítés!

Van szerencsénk a jótékony célú
asztaltársaságok igen tisztelt veze-
tőségét értesíteni, hogy szegény
gyermeknek karácsonyi ajándé-
kul szánt cipőket a legolcsóbb ár-
ban számítjuk. Pártoljuk a helyi
ipart! Aradi Cipészek Termelő Szö-
vetkezete, mint az Országos Központi
Hitelszövetkezet tagja. 3451

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és
Weisz kézfinomítója. III-5251

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv
és papír kereskedésében Arad,
Szabadság-tér 1. Telefon 508 sz.
2551

Tea törmelék

finom, zamatos legolcsóbban Voj-
tek és Weisznál. III-5215

Cocus lábtörölők,

cocus szőnyeg, fürdő gyékények és
más háztartási cikkek nagy választékban és legolcsóbban Hegedüs
Gyula üzletében, Arad, Andrassy-
tér 15. 5451

Új női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szíves figyel-
mét felhívom Arad, Forray-utca,
gr. Hunyady-palotában megnyitott
és modernül berendezett női kalap
divattermemre, ahol legelegánsabb
őszes és téli bécsi és párizsi modell
kalapok dus választékban legol-
csóbb árakban kaphatók. Kitűnő
tisztelettel Havas Gizella. 4931

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és
Weisznál. III-5251

Karácsonyi és újévi

szükségletek, névjegyeket, irodai
cikkek, dísz levélpapír 40 f.-től,
1000 féle szemképráztaó kará-
csonyfadiszok, csodagyertyák, tár-
sasjátékok, bélyeg-, fénykép- és
levelező lap albumok imakönyvek-
fatárgyak festésre, mesés és képes-
könyvek legolcsóbban beszerezhe-
tők. Krausz Paulin könyv- és pa-
pírkerek. színházépület. 4817

Karácsonyfenyő eladás.

Több száz darab 1 1/2-től 2 1/2 méter
magas szép növésű, karácsonyfának
igen alkalmas fenyő eladó. „Ura-
dalmi kertészetnél, Ötvenes, posta
Sofronya, Telefon: Arad 43” 6047

Ingusz I. és Fia

könyv- és papírkerekedése csak
a Weitzer János utcában létezik. A
két üzlet egyesített raktárát igen
olcsón árusítja. Karácsonyra a
legelőnyösebb bevásárlási forrás.
555

A legalkalmasabb

karácsonyi és újévi ajándékok
megérkeztek: 6021

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Valódi tajték és borostyán különle-
gességek a legnagyobb választék-
ban kaphatók. Vidéki megrende-
lések gyorsan és pontosan eszkö-
zöltetnek. Alapított: 1869.

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (utánjáró)

ÖZLETEK.

Kiadó

sarok fizethelyiség, szép világos,
gyanított 2 butorozott utcai szoba
Luther Márton-utca 1. sz. a., eset-
leg azonnal is átvehető. 5185

Makón,

az Acsev. állomással szemben egy
jóforgalmu szálloda és vendéglő,
mely áll 2 i-óterem, 4 vendég-
szoba, kerthelyiség, pavillon és
tekepályából villanyvilágítással fel-
szerelve. Évi 18-20 ezer korona
forgalommal, házzal és berende-
zéssel együtt kedvező feltételek
mellett nyugalombavonulás miatt
eladó. A ház az 1918. évig adómen-
tes. Értekezni lehet a „Vaspálya
szálloda” tulajdonosával, Makó:
Állomás-tér 18. sz. 6038

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom arany ékszer,
brillians és gyémánt ék-
szert vagy pontosan járó
zsebórát akar venni
karácsonyi és újévi ajándéku

ha elmegy az olcsó be-
vásárlási helyre a Forray-
utca

ZINNER VILMOS

ékszerész és óráshoz
akkor

Biztosítom, hogy nem bánja meg.

Barthl János

épület és műlakatos
Arad, Rákóczi-utca 9

Elvállal minden e szakmába
vágó munkákat, u. m.:

épület-vasalásokat, vaskerítése-
ket, sarrácsokat, takaréktűzhe-
lyeket és minden javításokat
pontosan és jutányos áron.

Költségvetéseket úgy helyben, mint
vidéken díjmentesen készít.

Jó házból való fiu tanuló felvétetik.

A n. é. közönség becses párt-
fogását kéri, kiváló tisztelettel

5305 Barthl János.

Tulhalmozott

raktár csökkentése e az utolsó idányre beszerzett ujdonságokat legjobban és legolcsóbban beszerezhetik:

Női himalaya és angol felöltők,
női plüs felöltők,
legujabb angol bársony felöltők,
városi és utazó bundák.

leány japán felöltők,
gyermek köpenyegek,
női estélyi köpenyegek,
színházi felöltők,

kész kosztümök,
gyermek ruhák,
blouzok, pongyolák és
gyászruhákban,

4147

feltűnően leszállított olcsó árakon lesznek eladva.

Radó Gyula

új divatruháza Arad, Andrásy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.



Lányi Marcell

cipőraktára

5868

Arad, Atzél Péter-utca I. szám.

Ajánlja elegáns utcai, estélyi és vadász cipőit, valamint a hirneves

„Kobrak“-cipőket

melyek minden kivitelben állandóan nagy választékban kaphatók.

A külön olcsó áruosztályban nagy **cipő-occassio vásár.**

Telefon: 429.



HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE

ajánlom a legmodernebb
angol és francia szabásu

FÜZŐIMET

Készítek pongyola, hás
és halcsont nélküli füző-
ket a legujabb módszerrel. Elfoga-
dom füzők tisztítását és alakítását.

Ernyőkülönlegességek dus válasz-
tékban. Ernyőjavításokat ugyszintén
áthuzatokat **olcsón és ponto-**
san eszköziök.

5646

VARGA D. DANI

fűző- és ernyőkészítő

ARAD, Andrásy-tér 20.
Telefon 808.





Tájékoztatás



Arad legnagyobb

karácsonyi tárlatáról.

FISCHER Nagyáruházában

Szabadság-tér 12. szám. (A vaskapu épületében.)

Kétségszöndhatatlan tény, hogy Fischer Simon Nagyáruházának karácsonyi tárlata az országban az első helyen áll. **Nincs egy sem,** mely csak távolról is megközelítené! Nagyság, fény, pompa és választék dolgában még a fővárosi tárlatok sem tesznek túl.

Fischer karácsonyi tárlatán a legexclusivabb körök is megtalálják magas igényeik kielégítését. Remek játékszerek **vannak** ott fölhalmozva, melyeket a műipar produkált és egy-egy ilyen darab nagy értéket képvisel. S bár így a nagygényű közönségről gondoskodva lett, mégis nem lesz érdektelen ezzel szemben megtudni azt is, hogy mit tartalmaz, mit nyújt már a népszerű egy koronás osztály Fischer Simon Nagyáruházában. Sok bevezetés helyett álljon itt a következő rövid kivonat:

Egy koronás cikkek:

Karácsonyfa-csengő anyagokkal önműködő
 Csengetyű kocsi
 Behécos állat
 Báránka valódi gyapjával
 Tűzoltó kocsi
 Csomagoló kocsi
 Nagy nyul
 Sörös kocsi
 Homokos kocsi
 Fényezett lé
 Páros lovak
 Fürdőkád babával
 Nagy csacsi
 Mozdony
 Ugró kutyácska
 Villanyos vasut
 Festék doboz
 Képes kockajáték
 Vonat
 Nagy faépítő-szekrény
 Laterna-magica
 Ólomkatonák
 Tekejáték
 Katonai felszerelés
 Gyermek hegedű
 Huzó harmonika

Legnagyobb fémtrombita
 Gyermek dob
 Nickel trombita
 Gyermek zongora
 Szájmuzsika nickelből
 Celuloid-kürt domborművel
 Karikalövő pisztoly
 Baba ágy
 Gyermek puska
 Gyermek kard
 Huszár csáké
 Öthangu trombita
 Öltözött babák
 Gummi babák
 Bádóg játék csoport
 Valódi francia bábé
 Törhetetlen katonák dobozban
 Mosdó készlet
 Teljes konyha berendezés
 Tábló leánykának
 Fröbel kézimunka-játék
 Porcellán szerviz
 Baba konyha
 Baba butorok
 Diszes tűzhely
 Hinta fiucska
 Nagy számológép

Harang és kalapács
 Sakkfigurák
 Sakkjáték
 Lottójáték
 Lóverseny játék
 Dominó játék köböl
 Önműködő gőzös
 Képes könyv
 Seprő készlet
 Uzsonna szelence
 Lombfűrész készlet
 Zenéző doboz
 Finom gyermek csörgő
 Öntöző kanna
 Gőzhajó
 Autómobil
 Nagy ágyuk
 Kerékpáros
 Bőrostorok
 Kávédaráló
 Játék kut
 Bárfai alakok
 Mérleg
 Baba diván
 Vizben uszó állatok
 Mángorkó gép
 Fa kredenc

Ékszer tartó csiszolt üveg-
 ből
 Levelező-lap album
 Diszes tükrök
 Elegáns tentatartók
 Bársony emlékkönyv
 Csont tolltartó
 Kézimunkakosár
 Faldiszek
 Tűtartó gyümölcs formába
 Fa és fémkeretek
 Bőr kézi táska
 Legfinomabb bőr erszények
 Levélpapír dobozban
 Email tálcák
 Email gyufatartó szivarvágóval
 Nickel gyertyatartó gyufatartóval
 Majolika gyertyatartó bronzal
 Szines és fehér kancsó
 Üveg és nickel cukortartó
 Porcukortartó nickel fogóval
 Diszes vajtartó
 Legyező
 s ezer meg ezer itt külön
 föl nem sorolható tárgyak.